

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Jyri Manninen & Saara Luukannel

Maisterit ja kandidaatit työmarkkinoilla

Vuonna 2000 Helsingin yliopistossa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen työmarkkinoille viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen

Maisterit ja kandidaatit työmarkkinoilla

Vuonna 2000 Helsingin yliopistossa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen työmarkkinoille viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen

Julkaisija:

Helsingin yliopisto
Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia & Ura- ja rekrytointipalvelut

Tekijät:

Jyri Manninen & Saara Luukannel

Helsingin yliopisto
Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia

Julkaisun nimi:

Maisterit ja kandidaatit työmarkkinoilla
Vuonna 2000 Helsingin yliopistossa alemman
tai ylemmän korkeakoulututkinnon
suorittaneiden sijoittuminen työmarkkinoille
viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen

Julkaisun laji:

Tutkimusraportti

Tiivistelmä:

Suomeksi ks. sivu 5

Asiasanat:

Maistereiden työllistyminen, kandidaattien työllistyminen, sijoittuminen työelämään,
uraseuranta, sijoittumisseuranta, työllistymisen laatu

Sarjan nimi ja numero:

Helsingin yliopiston hallinnon julkaisuja 27
Raportit ja selvitykset

ISSN 1795-5416 (nid.)
ISSN 1795-5521 (pdf)

ISBN 952-10-3294-4 (nid.)
ISBN 952-10-3295-2 (pdf)

Kokonaissivumäärä:

52

Kieli:

Suomi

Muut tiedot:

Yliopistopaino, 2006

Verkoaineiston osoite:

www.helsinki.fi/julkaisut

SISÄLLYLUETTELO

TIIVISTELMÄ	5
1 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	7
1.1 Uraseurannan tavoitteet.....	7
1.2 Tutkimuksen toteutus	8
1.3 Vastausaktiivisuus ja kadon arviointia	9
2 TYÖLLISTYMINEN	10
3 TYÖLLISTYMISEN LAADULLISTA TARKASTELUA	13
3.1 Työllistymissektorit.....	13
3.2 Työn koulutusta vastaavuus	14
3.3 Työpaikkojen laatuluokittelu	17
3.4 Tulotaso.....	20
3.5 Työn sisältö	23
4 OPISKELU	24
4.1 Opintoja koskeva palaute	24
4.2 Tietojen ja taitojen kehittyminen.....	28
4.3 Opintojen kesto.....	31
5 VALMISTUMISEN JÄLKEINEN ELÄMÄ.....	35
5.1 Jatko-opiskelu ja täydennyskoulutus.....	35
5.2 Työttömyysjaksot	36

Liitteet:

Liite 1. Tiedekuntakohtaisia tarkasteluja

Liite 2. Saatekirje ja kyselylomake

TIIVISTELMÄ

Helsingin yliopiston ura- ja rekrytointipalvelujen teettämän uraseurantatutkimuksen tavoitteena oli arvioida Helsingin yliopistossa vuonna 2000 alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistymistä viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Helsingin yliopiston opintorekisteristä poimittiin vuonna 2000 kandidaatin, maisterin ja eläinlääke-, hammas- tai lääketieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneiden perustiedot. Kyselyyn valikoitui 2602 henkilöä. Vastaajia oli yhteensä 1425, joten kyselyn vastausprosentti on 54,8 %.

Sekä ylemmän että alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat työllistyneet hyvin. Koulutusta vastaamattomissa tehtävissä on vain 7 % vastaajista. Näissäkin tapauksissa kyse on monella tietoisesta valinnasta esim. paremman palkan tai työn kiinnostavuuden vuoksi. Suurin osa vastaajista eli 76,6 % oli sijoittunut oman alan akateemisiin ammatteihin. Muita työllistymisen laatua kuvaavia laatuluokkia olivat muut akateemiset ammatit (3,1 %) ja oman alan uudet työmarkkinat (13,4 %). Jälkimmäiset ovat oman alan tehtäviä, joissa henkilö voi soveltaa yliopistokoulutuksen tarjoamaa osaamistaan, mutta joissa ei kuitenkaan välttämättä vaadita korkeakoulututkintoa.

Tutkimuksessa arvioitiin myös työn sisältöä. Selvä enemmistö vastaajista kokee työn itsenäiseksi, vastuulliseksi ja mielenkiintoiseksi. Tehtävät ovat monipuolisia ja työ mahdollistaa osaamisen kehittämisen. Työsuhteen jatkuvuus huolestuttaa noin joka neljättä vastaajaa.

Yliopistokoulutus kehittää eniten kykyä itsenäiseen työskentelyyn, oman alan teoreettista osaamista, tiedonhankintataitoja, systemaattisen ja analyyttisen ajattelun taitoja sekä hyvää oppimiskykyä. Työn vaatimuksissa kärkeen nousevat hieman toisenlaiset asiat. Työssä on eniten merkitystä itsenäisellä työskentelyotteella, ongelmanratkaisutaidoilla, äidinkielen viestintätaidoilla ja tiedonhankintataidoilla. Puutteellisesti yliopistossa kehittyviä mutta vähintään melko tärkeinä työssä pidettyjä alueita ovat äidinkielen ja vieraiden kielten viestintätaidot, joustavuus ja sopeutumiskyky, luova ajattelu, oman alan käytännön taidot, esiintymiskyky, tietotekniikka, projektinhallintataidot sekä myös johtaminen. Nämä ovat selkeitä täydennyskoulutustarpeita ja perusopetuksen kehittämishaasteita.

Vastaajista oli seurantahetkellä työttömänä työnhakijana vain 1,6 %. Valmistumisen jälkeen on 26 % eli 364 henkilöä ollut jossakin vaiheessa työttömänä. Yli puolet heistä on selvinnyt yhdellä työttömyysjaksolla viiden vuoden aikana. Toistuvaistyöttömiä eli 4 kertaa tai useammin työttömänä olleita on noin 5 % työttömyyden kokeneista. Yleisin työttömyyden syy on ollut määräaikaisten työsuhteiden väliin jäävät työttömyysjaksot.

Manninen, J. & Luukannel, S. 2006. Maisterit ja kandidaatit työmarkkinoilla. Vuonna 2000 Helsingin yliopistossa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen työmarkkinoille viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Helsingin yliopisto: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia & Ura- ja rekrytointipalvelut.

1 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

1.1 Uraseurannan tavoitteet

Tämän uraseurantatutkimuksen tavoitteena on arvioida, miten Helsingin yliopistosta vuonna 2000 valmistuneet ylemmän (maisterit, eläin-, hammas- ja lääketieteen lisensiaatit) ja alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatit) suorittaneet ovat sijoittuneet työelämään. Sijoittumista arvioidaan sekä työllisyystilanteen että työllistymisen laadun näkökulmasta, eli tarkastelussa ovat mukana myös työpaikkojen laadulliset tekijät, kuten toimiala, asema organisaatiossa, työnantajataho sekä työn ja tutkintojen vastaavuus. Mukana on myös yliopistopintoihin liittyvän palautteen arviointi.

Uraseurantakysely lähetettiin kokonaisuotantana opintorekisteritietojen pohjalta yhteensä 2602 vastaajalle. Näistä oli vuonna 2000 suorittanut maisterintutkinnon tai lääketieteellisten alojen lisensiaatin tutkinnon 2101 henkilöä. Kandidaatintutkinnon suorittaneet on jaettu seurantaa ja analyysia varten kahteen ryhmään, ns. päättyvät kandidaatintutkinnot (n = 233) ja jatkuvat kandidaatintutkinnot (n = 268). Päättyvät tutkinnot ovat ns. perinteisiä alempia korkeakoulututkintoja, jotka antavat ammattipätevyyden (farmaseutti, varanotaari/ oikeusnotaari, lastentarhanopettaja, sosionomi / Svenska social- och kommunalhögskolan) ja joilla perinteisesti sijoitutaan jo työelämään. Jatkavat kandidaattitutkinnot ovat alempia korkeakoulututkintoja (esim. valtiotieteiden kandidaatti), jotka on ollut mahdollista suorittaa uuden käytännön mukaan eräänlaisina ”välitutkintoina”. Vaihtoehtoina on tällöin yleensä joko siir-

tyminen työelämään tai opintojen jatkaminen maisterin tutkintoon asti. Työelämään sijoittumisen kannalta nämä uudet kandidaatintutkinnot ovat mielenkiintoisia, koska ne eivät varsinaisesti pätevöitä tiettyihin tehtäviin (päinvastoin kuin esimerkiksi farmaseutin tutkinto), vaan kilpailevat itse asiassa samoista työmarkkinoista maisteritutkintojen kanssa.

Työllistymistä arvioidaan näiden kolmen ryhmän osalta rinnakkain tässä raportissa. ”Ylempi korkeakoulututkinto” -ryhmä tarkoittaa jatkossa tässä raportissa siis maistereita sekä hammas-, eläin- ja lääketieteen lisensiaatteja.

Tutkinnon suorittaneiden työllistymistä seurataan Helsingin yliopistossa kolmella toisiaan täydentävällä tavalla. Kaikilta vastavalmistuneilta pyritään keräämään valmistumishetken sijoittumistilannetiedot ja opiskelua koskeva palaute opinto- ja työelämäpalautejärjestelmän avulla. Seuranta tuottaa palautetietoa opetuksen ja ohjauksen kehittämiseksi sekä perustiedot valmistumisvaiheen työelämään sijoittumisesta.

Toinen seurantamenetelmä on uraseurantakysely, joka vuonna 2005 lähetettiin vuonna 2000 ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon suorittaneille. Käsillä oleva raportti perustuu tähän aineistoon. Vastaava vuonna 2002 tohtorin tai lisensiaatin tutkinnon suorittaneiden uraseurantatutkimus on raportoitu erikseen (Manninen & Luukannel 2006). Kyseessä on ns. viivästetty arviointi, joka tuottaa laadul-

lisempää tietoa valmistuneiden urakehityksestä, työpaikkojen laadusta ja tutkintojen työelämärelevanssista.

Kolmas seurantakeino on Tilastokeskuksen sijoittumis seuranta-aineisto, jolla saadaan yleistettävää ja valtakunnallisesti vertailtavaa tietoa valmistuneiden työllisyys tilanteesta. Työttömyysprosenttien ja työssäolon osalta tämä seuranta tuottaa tarkimman kuvan, koska kaksi muuta ovat riippuvaisia vastausaktiivisuudesta. Työttömyysprosenttien osalta tulisi siis tarkastella pääasiassa Tilastokeskuksen aineistoa.

1.2 Tutkimuksen toteutus

Uraseurantakysely toteutettiin yhteistyössä 8 muun yliopiston kanssa. Kyselylomaketta on kehitetty yliopistojen yhteistyöryhmässä, ja sen tavoitteena on jatkossa toimia valtakunnallisena seurantavälineenä. Lomakkeen kysymykset pohjautuvat eri yliopistoissa 1990-luvulta asti kehitettyihin seurantalomakkeisiin, mm. Helsingin yliopiston humanistisessa tiedekunnassa kehitettyyn publiikkikyselyyn (Manninen & Luukannel 2002).

Yliopistojen yhteisen uraseurantahankkeen pyrkimyksenä on luoda työllistymisen valtakunnallista seurantaa varten lomake, jossa noin 80 % kysymyksistä on yliopistojen kesken samoja ja loput yliopistoittain eriytyviä (ks. <http://www.uta.fi/rekrytointi/sijoittuminen/uraseuranta.html>). Vuonna 2000 tutkinnon suorittaneiden uraseurantakysely postitettiin Tampereen, Joensuun, Kuopion, Oulun, Turun, Helsingin,

Jyväskylän ja Lapin yliopistoista sekä Åbo Akademiasta valmistuneille. Tuloksia raportoidaan tässä vaiheessa yliopistoittain (esim. Puhakka & Tuominen 2006), mutta yliopistojen välistä vertailua ei tehdä.

Helsingin yliopiston opintorekisteristä poimittiin elokuussa 2005 ne opiskelijat, jotka olivat suorittaneet ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon vuonna 2000. Henkilötietojen lisäksi poimittiin opintoihin liittyviä perustietoja (pääaine, tiedekunta, läsnäolokuukaudet, opintoviikkojen määrä jne.). Henkilötietojen pohjalta tehtiin osoitepoiminta väestörekisterikeskuksesta. Kyselylomake postitettiin syyskuussa ja uusintakysely marraskuussa. Tarjolla oli myös vastausmahdollisuus verkkolomakkeen avulla, mutta tätä mahdollisuutta käytti vain 110 vastaajaa.

Opintorekisteritiedot ja lomakevastausten tiedot yhdistettiin lomakkeiden koodinumeron avulla aineiston analyysia varten.

Aineiston analyysi on tehty tilastoanalyysien osalta SPSS-ohjelmalla ja osin myös Excelillä. Lomakkeessa olevien avointen kysymysten vastaukset on litteroitu ja niistä on tehty laadullinen sisällönanalyysi. Vastaukset on teemoiteltu aineistolähtöisesti eli vastauksista nousevien teemojen mukaan ja teemoista on laskettu yleensä frekvenssit. Sisällönanalyysiin on poimittu koodijärjestyksessä 425 vastaajaa (28,6 % kaikista vastanneista). Koko aineiston sisällönanalyysi olisi ollut turhaa, sillä ns. saturaatiopiste saavutettiin jo hyvin tällä vastaajamäärällä (tulokset eli aineistosta nousevat teemat eivät siis enää muuttuneet, vaikka analyysia olisi jatkettu pidemmälle).

1.3 Vastausaktiivisuus ja kadon arviointia

Opiskelijarekisteristä poimittiin mukaan vuonna 2000 ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, joita rekisteristä valikoitui mukaan 2602 henkilöä. Näistä 501 (19,3 %) oli kandidaatteja. Aineistoon valikoituneiden määrä ei vastaa täysin tutkinnon suorittaneiden määrää, sillä varsin monella oli osoitteiden luovutuskielto tai he olivat muuttaneet ulkomaille, jolloin heille ei löytynyt väestörekisteristä osoitetietoja.

Lomakkeita palautettiin yhteensä 1483 (näistä verkkovastauksia oli 110). Jos huomioidaan virheelliset osoitteet (11 kpl) niin lomakkeiden palautusprosentti oli 57,3 %.

Hyväksytyttä, aineiston analyysissä mukana olevia vastauksia oli yhteensä 1425, joten kyselyn vastausprosentti on 54,8%.

Kandidaattien vastausprosentti (53,7%) on hieman alhaisempi kuin maistereilla (55,0%), mikä selittyy ns. jatkavien kandidaattien alhaisemmalla vastausaktiivisuudella – opintojaan jatkavat kandidaatit eivät välttämättä ole kokeneet vastaamista tarpeelliseksi.

Vastausaktiivisuudessa on jonkin verran eroja tiedekunnittain¹, kuten oheinen taulukko osoittaa. Aktiivisimmin ovat vastanneet valtio- ja kasvatustieteilijät, suurin kato löytyy lääketieteellisestä tiedekunnasta valmistuneiden ryhmästä.

TAULUKKO 1. Vastausaktiivisuus tiedekunnittain

Tiedekunta	vastanneet		katoryhmä	
	n	%	n	%
Valtiotieteellinen (VT)	200	59,2 %	138	40,8 %
Kasvatustieteellinen (KT)	254	58,9 %	177	41,1 %
Maatalous- metsätieteellinen (MM)	127	56,4 %	98	43,6 %
Eläinlääketieteellinen (EL)	24	55,8 %	19	44,2 %
Matemaattis- luonnontieteellinen (ML)	278	54,1 %	236	45,9 %
Humanistinen (HU)	318	53,4 %	277	46,6 %
Teologinen (TT)	62	50,8 %	60	49,2 %
Oikeustieteellinen (OT)	111	50,2 %	110	49,8 %
Lääketieteellinen (LT)	51	45,1 %	62	54,9 %

Miesten vastausprosentti (48,7 %) on huomattavasti alhaisempi kuin naisten (57,2 %) vastausaktiivisuus. Perusaineistossa nais-

ten osuus on 70,1 %, vastaajista heitä on 73,3 %.

¹ Tulokset raportoidaan ns. vanhan eli vastaajien valmistumishetkellä voimassa olleen tiedekuntajaon mukaan. Vuonna 2004 uudistettu tiedekuntajako löytyy Helsingin yliopiston kotisivuilta (www.helsinki.fi)

2 TYÖLLISTYMINEN

Vastaajien sijoittuminen työmarkkinoilla viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen on kuvattu seuraavassa taulukossa tutkintoryhmittäin. Päättyvistä kandidaattitutkinnoista (lastentarhanopettaja, notaari, farmaseutti) työllistytään parhaiten vakituisen kokopäivätyöhön. Ryhmässä on

myös paljon opiskelijoita ja naisvaltaisuu-desta johtuen myös perhevapaalla olevia. Kaikissa ryhmissä jonkinlaisessa työssä olevien määrä on yli 70 %. Työttömyys on vastaajien kohdalla marginaalinen ilmiö, sillä työttömiä työnhakijoita on vain 1,6 %.

TAULUKKO 2. Työtilanne seuranta-ajankohdalla

		Päättyvä kandidaattitutkinto	Jatkava kandidaattitutkinto	Ylempi kktutkinto	Yhteensä
Nykyinen työtilanne	vakituudessa kokopäivätyössä	72	55	579	706
		55,4 %	40,7 %	51,1 %	50,5 %
	määräaikaisessa työssä	14	31	251	296
		10,8 %	23,0 %	22,2 %	21,2 %
	osa-aikatyössä (alle 30t/vko)	7	13	39	59
		5,4 %	9,6 %	3,4 %	4,2 %
	itsenäisenä yrittäjänä/ammattiharjoittajana/freelancerina	0	10	43	53
		0,0 %	7,4 %	3,8 %	3,8 %
	työllistettynä/työharjoittelu	0	0	1	1
		0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %
	työtön työnhakija	0	3	19	22
		0,0 %	2,2 %	1,7 %	1,6 %
	työvoimapolitiittisessa tai vastaavassa koulutuksessa	0	1	1	2
		0,0 %	0,7 %	0,1 %	0,1 %
päätoimisena opiskelijana	10	6	37	53	
	7,7 %	4,4 %	3,3 %	3,8 %	
perhevapaalla	27	13	150	190	
	20,8 %	9,6 %	13,3 %	13,6 %	
muu tilanne	0	3	12	15	
	0,0 %	2,2 %	1,1 %	1,1 %	
Yhteensä		130	135	1132	1397
		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Muu tilanne -kohdassa vastaajat ovat maininneet mm. eläkkeellä olon ja sairaaloman.

näyttäisi siis olevan se, että työllistyminen ei ole ollut kovinkaan ongelmallista.

Yleiskuva vuonna 2000 alemman tai ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden

Työllistymistä voidaan arvioida myös Tilastokeskuksen sijoittumisseuranta-aineiston (Tilastokeskus 2006) avulla.

Oheisessa taulukossa kuvataan aineiston pohjalta vuonna 2000 Helsingin yliopistosta valmistuneiden tilanne vuonna 2004. Tässä rekisteriaineistoon pohjautuvassa

taulukossa työttömyysprosentit ovat hieman korkeammat (2,4 % kandidaateilla ja 3,0 % maistereilla).

TAULUKKO 3. Vuonna 2000 Helsingin yliopistossa tutkinnon suorittaneiden pääasiallinen toiminta vuonna 2004 Tilastokeskuksen sijoittumispalveluaineiston mukaan (Suomessa asuvat)

	Alempi kktutkinto	Ylempi kktutkinto	Lisensiaatti	Tohtori	Kaikki tutkinnot
työlliset	310 83,3 %	2013 86,1 %	93 80,9 %	312 86,4 %	2728 85,6 %
työttömät	9 2,4 %	71 3,0 %	2 1,7 %	10 2,8 %	92 2,9 %
päätoimiset opiskelijat	29 7,8 %	129 5,5 %	8 7,0 %	6 1,7 %	172 5,4 %
muu tai tuntematon	24 6,5 %	125 5,3 %	12 10,4 %	33 9,1 %	194 6,1 %
Yhteensä	372	2338	115	361	3186

Työnsaantitavat on kuvattu seuraavassa taulukossa. Kärkeen nousee ehkä hieman yllättäen työnantajan suora yhteydenotto. Sen edellytys on joko aikaisempi työskente-

ly samassa paikassa (esim. työharjoittelu) tai verkostojen olemassaolo. Työvoimatoimisto on marginaalinen työllistymisen kanava tässä ryhmässä.

TAULUKKO 4. Työnsaantitavat

Mitä kautta sai tiedon nykyisestä työpaikasta?		
	n	%
Työnantaja ilmoitti minulle paikasta henkilökohtaisesti	279	20,2
Lehti-ilmoitus	234	16,9
Suhdeverkoston kautta	219	15,8
Kysyi työmahdollisuuksia suoraan työnantajilta	207	15,0
Yrityksen tai organisaation omat internet-sivut	90	6,5
Muuta kautta	84	6,1
Työministeriön www.mol.fi -sivusto	79	5,7
Yliopisto	73	5,3
Muu internetpalvelu	53	3,8
Työllisti itse itsensä	43	3,1
Työvoiman vuokraus- tai välityspalvelu tms.	11	0,8
Työvoimatoimisto ja/tai työllistäminen	10	0,7
Yhteensä	1382	100,0

”Muuta kautta” -vastauksista suurin osa on tapauksia, joissa henkilö jatkaa samassa työpaikassa, jossa on ollut jo opiskeluaikana. Toinen yleinen kanava on ammattiliittojen, ainejärjestöjen ja laitosten sähköpostilistat ja ilmoitustaulut. Alle on lisäksi koottu muutamia esimerkkejä muista työsaantitavoista:

Alan isot yritykset väräisivät jo koulun penkiltä; edellinen pomo suositteli

uuteen saman alan työhön; edellisen työpaikan suosituksesta; ilmoitin itseni paikalliseen koulutoimistoon; johtaja ilmoitti kuulleensa avoimesta paikasta ja suositteli minua; jäin harjoittelusta töihin suoraan, minua pyydettiin; liiton internetsivuilta; minua suositeltiin, paikka ei ollut julkisesti auki; olen ollut jo pidempään nyk. tehtävässäni; oli jo ko. työnantajalla töissä ennen valmistumista.

3 TYÖLLISTYMISEN LAADULLISTA TARKASTELUA

Työllistymisen määrällisen tarkastelun lisäksi uraseurantatutkimuksessa on hyvä tarkastella myös työllistymisen laadullisia ulottuvuuksia, kuten työtehtäviä, asemaa organisaatiossa, työllistymissektoria ja työn koulutusta vastaavuutta.

3.1 Työllistymissektorit

Työnantajan tyyppi on kuvattu seuraavassa taulukossa. Lähes joka kolmas vastaaja on sijoittunut yksityisen yrityksen palvelukseen, päätyvien kandidaattitutkintojen kohdalla jopa 42 %. Jatkavien kandidaattien ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneilla korostuvat kuntien ja valtion tehtävät.

TAULUKKO 5. Työnantajan tyyppi kyselyn ajankohtana

		Päätyvä kandidaattitutkinto	Jatkava kandidaattitutkinto	Ylempi kk-tutkinto	Yhteensä
Nykyinen päätyönantaja	yksityinen yritys	55 41,7 %	43 33,3 %	342 30,3 %	440 31,6 %
	kunta, kuntayhtymä	55 41,7 %	29 22,5 %	314 27,8 %	398 28,6 %
	valtio, valtion liikelaitos	14 10,6 %	30 23,3 %	280 24,8 %	324 23,3 %
	järjestö tai vastaava	7 5,3 %	13 10,1 %	120 10,6 %	140 10,1 %
	oma yritys, vastaanotto, tms.	0 0,0 %	6 4,7 %	37 3,3 %	43 3,1 %
	muu työnantaja	1 0,8 %	8 6,2 %	37 3,3 %	46 3,3 %
		0,8 %	6,2 %	3,3 %	3,3 %
Yhteensä		132 100,0 %	129 100,0 %	1130 100,0 %	1391 100,0 %

Työn luonnetta kuvaa seuraava taulukko. Farmaseuttien ja lastentarhanopettajien ansiosta päätyvien kandidaattitutkintojen kohdalla korostuvat suhteessa enemmän

opetus-/koulutustyö sekä asiakas-/potilastyö. Ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneilla korostuu opetus-/koulutustyön lisäksi hieman myös tutkimustyö.

TAULUKKO 6. Työn luonne

		Päättävä kandidaatti-tutkinto	Jatkava kandidaatti-tutkinto	Ylempi kk-tutkinto	Yhteensä
Työn luonne	tutkimus	9	12	175	196
		6,9 %	9,2 %	15,7 %	14,2 %
	opetus tai koulutus	51	24	250	325
		39,2 %	18,5 %	22,4 %	23,6 %
	johto- ja esimiestehtävät	12	8	81	101
		9,2 %	6,2 %	7,2 %	7,3 %
	konsultointi	2	7	69	78
		1,5 %	5,4 %	6,2 %	5,7 %
	asiakastyö/potilastyö	40	16	140	196
		30,8 %	12,3 %	12,5 %	14,2 %
	markkinointi ja myynti	2	5	30	37
		1,5 %	3,8 %	2,7 %	2,7 %
	hallinto-, suunnittelu- tai kehitystehtävät	5	20	168	193
		3,8 %	15,4 %	15,0 %	14,0 %
	viestintä- ja mediatyö	1	20	72	93
		0,8 %	15,4 %	6,4 %	6,7 %
	toimisto- ja esikuntatehtävät	5	8	40	53
		3,8 %	6,2 %	3,6 %	3,8 %
	taiteellinen työ	0	1	9	10
		0,0 %	0,8 %	0,8 %	0,7 %
muu työn luonne	3	9	84	96	
	2,3 %	6,9 %	7,5 %	7,0 %	
Yhteensä		130	130	1118	1378
		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

3.2 Työn koulutusta vastaavuus

Keskeinen työllistymisen laatutekijä on työn koulutusta vastaavuus. Uraseurantakyselyssä tätä arvioitiin kysymällä työn vaatimustasoa ja pätevyysvaatimuksia (vaaditaanko korkeakoulututkinto). Lisäksi arvioitiin, vastaako työ yliopistollista koulutusala.

Sivulla 15 oleva taulukko kuvaa työtehtävän vaatimustason ja yliopistollisen koulutuksen vastaavuutta. Selkeän ammattipätevy-

den tuottava päättävä kandidaattitutkinto takaa varsin hyvin myös koulutuksen tasoa vastaavien tehtävien löytymisen. Jatkavien kandidaattien kohdalla on eniten joustoa työn vaatimustason suhteen, mikä selittyy ainakin osin opintojen mahdollisella jatkumisella ja siten työn väliaikaisuudella. Kyse voi olla myös siitä, etteivät työmarkkinat ole vielä sopeutuneet vastaanottamaan uuden alemman korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä, eikä näitä tutkintoja vastaavia työtehtäviä siten ole välttämättä tarjolla.

TAULUKKO 7. Nykyisen työtehtävän vastaaminen vaatimustasoltaan yliopistollista koulutusta

		Päätyvä kandidaattitutkinto	Jatkava kandidaattitutkinto	Ylempi kktutkinto	Yhteensä
Nykyisen työtehtävän vastaaminen yliopistollista koulutusta	kokonaan	91	60	738	889
		70,0 %	44,8 %	65,3 %	63,7 %
	osittain	36	60	333	429
		27,7 %	44,8 %	29,4 %	30,8 %
	ei lainkaan	3	14	60	77
	2,3 %	10,4 %	5,3 %	5,5 %	
Yhteensä		130	134	1131	1395
		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Työllistymisen tasosta ja laadusta kertoo osittain myös se, onko tehtävään valittavalla oltava korkeakoulututkinto vai ei. On syytä kuitenkin muistaa, että monissa tehtävissä (esim. toimittaja, kouluttaja) on selvää hyötyä korkeakoulututkinnosta, vaikka muodollisissa pätevyysvaatimuksissa sitä ei mainitaisikaan. Sijoittuminen tutkintoa vaativien tehtävien ulkopuolelle ei siis ole välttämättä epätarkoituksenmukaista sijoittumista.

Alla olevassa taulukossa kuvataan jakaumat sen osalta, vaaditaanko tehtäviin korkeakoulututkinto. Arviot on tarkistettu vertaamalla

niitä nimikkeisiin ja tehtäviin. Kandidaattien osalta on arvioitu, vaaditaanko tehtävään vähintään alempi korkeakoulututkinto, maistereiden ja lääketieteellisten alojen lisensiaattien kohdalla vaatimustaso on ylempi korkeakoulututkinto. Kuten edellisessäkin taulukossa, näkyy farmaseuttien ja lastentarhanopettajien hyvä työllistyminen oman alan tehtäviin myös tässä tarkastelussa, jonka mukaan 95 % on tehtävissä joissa vaaditaan korkeakoulututkinto. Jatkavilla kandidaateilla tilanne on hieman heikompi, kun taas ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat sijoittuneet hyvin.

TAULUKKO 8. Oliko korkeakoulututkinto edellytyksenä nykyiseen työhön?

		Päätyvä kandidaattitutkinto	Jatkava kandidaattitutkinto	Ylempi kktutkinto	Yhteensä
Oliko korkeakoulututkinto edellytyksenä nykyiseen työhön?	kyllä	124	70	914	1108
		95,4 %	52,2 %	80,7 %	79,4 %
	ei	6	64	217	287
		4,6 %	47,8 %	19,2 %	20,6 %
	en tiedä	0	0	1	1
	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	
Yhteensä		130	134	1132	1396
		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kolmas arviointialue on työtehtävien ja oman koulutusalan vastaavuus, eli sijoittuuko henkilö "oman alan töihin". Kokonaiskuva on edellisten tulosten kaltainen, eli esim. jatkavien kandidaat-

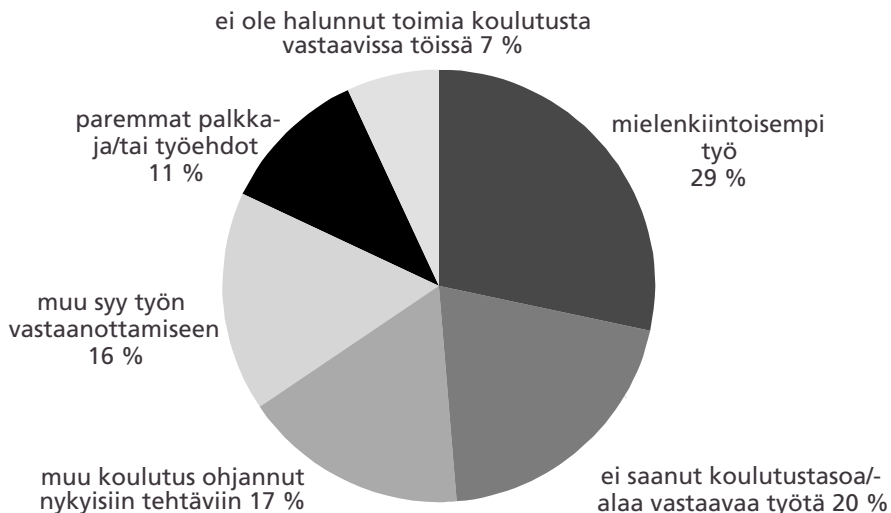
tien sijoittumispaikat ovat useammin jollain muulla kuin omalla opiskelualalla. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osalta tilanne on tässäkin varsin hyvä.

TAULUKKO 9. Nykyisen työtehtävän vastaaminen yliopistollista koulutusala

		Päättävä kandidaattitutkinto	Jatkava kandidaattitutkinto	Ylempi kktutkinto	Yhteensä
Nykyisen työtehtävän vastaaminen yliopistollista koulutusala	kokonaan	107	57	684	848
		81,7 %	42,5 %	60,6 %	60,8 %
	osittain	21	50	334	405
		16,0 %	37,3 %	29,6 %	29,1 %
	ei lainkaan	3	27	111	141
		2,3 %	20,1 %	9,8 %	10,1 %
Yhteensä		131	134	1129	1394
		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tässäkin on hyvä huomioida se, että koulutusalaan vastaamaton työ ei välttämättä ole merkki vakavasta sijoittumisongelmasta. Taustalla voi olla monia syitä ja jopa tietoisia valintoja. Lomakkeessa vastaajia

pyydettiin arvioimaan koulutusta vastaamattomien töiden vastaanottamisen syitä. Tuloksissa (seuraava kuvio) nouseekin eniten esille työn mielenkiintoisuus:

KUVIO 1. Tärkeimmät syyt koulutusalaan tai -tasoa vastaamattoman työn vastaanottamiseen

Muissa syissä tulee esille hyvin moninaisia perusteluja. Osalle kyseessä on tietoinen valinta (parempi palkka, mielenkiintoinen työ, sopii elämäntilanteeseen), osa on ajautunut kyseiseen työhön (sattumalta tai muuta ei ole ollut tarjolla) tai ”jäähäntänyt” vanhoihin tehtäviinsä entisen työnantajan palvelukseen. Osa vastaajista mieltää esim. aineenopettajana toimimisen koulutusala (esim. geologia) vastaamattomaksi työkseen. Monet oman alan esimiestehtäviin siirtyneet kokevat myös tehtävänsä koulutusta vastaamattomiksi, koska koulutus ei valmentanut esimiesasemaan. Muutamille työ on keino rahoittaa jatko-opiskelu. Laajalaisten ja yleissivistävien tutkintojen osalta saattaa olla myös vaikea hahmottaa, mikä olisi koulutusta vastaavaa työtä:

En tiedä mikä työ vastaisi täysin filosofian alaa.

Pienempiin yrityksiin sijoittuneet joustavat tarpeen mukaan myös tehtäviensä suhteen:

Pieni organisaatio, jossa työnjakoa ei voida riittävästi toteuttaa: tehtävä rutiinittomaa myös.

Ylipäättään koulutusta vastaamattomaan työhön sijoittuminen ei ole aina välttämätöntä huono vaihtoehto yksilön kannalta:

Sattumalta päädyin eri alan työhön ja työpaikkaan, jossa olen edennyt mukavasti.

Opetan mielelläni vain sivuainettani.

3.3 Työpaikkojen laatuluokittelu

Työpaikkojen laadun arviointia on mahdollista syventää työpaikkojen laatuluokituksen avulla. Työllistyneiden työpaikkojen laatu on luokiteltu neljään luokkaan hyödyntäen Englannissa sovellettua luokitusta (Elias 1999). Luokitus on seuraava:

Ryhmä A: korkeakoulututkintoa vaativa, omaa koulutusalaan vastaava työ

Ryhmä B: korkeakoulututkintoa vaativa, mutta koulutusalaan vastaamaton työ

Ryhmä C: ei vaadi korkeakoulututkintoa, omaa koulutusalaan vastaava työ

Ryhmä D: ei vaadi korkeakoulututkintoa, koulutusalaan vastaamaton työ.

Ryhmäjaossa on siis nähtävissä selkeä laatuero siten, että A-ryhmän työpaikat vastaavat tarkoituksenmukaisinta työllistymistä akateemista koulutusta vastaaviin työpaikkoihin, kun taas D-ryhmässä on työllistytty epätarkoituksenmukaisesti työpaikkoihin, joissa ei vaadita akateemista tutkintoa eikä henkilö voi myöskään hyödyntää opintojen tuottamaa osaamista. Ryhmän C työpaikkoja voi kuitenkin pitää eräänlaisina avauksina uusille työmarkkinoille ja yksilön kannalta usein urapolun olennaisina vaiheina. Kyseessä saattavat olla uudet työmarkkinat, joissa yliopisto-osaamisella on selkeästi kysyntää, mutta ammattien professionalisaatio pätevyysvaatimuksineen ei ole (vielä) tapahtunut.

Vuonna 2000 tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen näihin neljään luokkaan esitetään seuraavassa taulukossa. Kuten taulukosta havaitaan, vahvistuu selkeän ammatin tarjoavien päätyvien kandidaattitutkintojen hyvä työllistyvyys, sillä valtaosa tähän ryhmään kuuluvista on A-luokan tehtävissä. Jatkaavilla kandeilla taas korostuu C-luokka ja myös D-luokan koulutusta vastaamattomat tehtävät. Tulos kuvastaa

toisaalta ”yleiskandidaatin” tutkinnon epämääräistä statusta työmarkkinoilla, toisaalta taas tutkinnon luonnetta välituttukintona. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden sijoittuminen on myös hyvä, työskenteleehän valtaosa oman alan akateemisissa ammattiteissa tai C-luokan oman alan uusilla työmarkkinoilla, joissa voi hyödyntää yliopistossa saatua asiantuntemusta.

TAULUKKO 10. Työn laatuluokat

		Päätyvä kandidaattitutkinto		Jatkava kandidaattitutkinto		Ylempi kk-tutkinto		yhteensä	
Työn laatuluokat	A Oman alan akateemiset ammatit	124	95,4 %	66	49,3 %	877	77,7 %	1067	76,6 %
	B Muut akateemiset ammatit	0	0,0 %	4	3,0 %	39	3,5 %	43	3,1 %
	C Oman alan uudet työmarkkinat	3	2,3 %	41	30,6 %	142	12,6 %	186	13,4 %
	D Koulutusta vastaamattomat työt	3	2,3 %	23	17,2 %	71	6,3 %	97	7,0 %
yhteensä		130	100,0 %	134	100,0 %	1129	100,0 %	1393	100,0 %

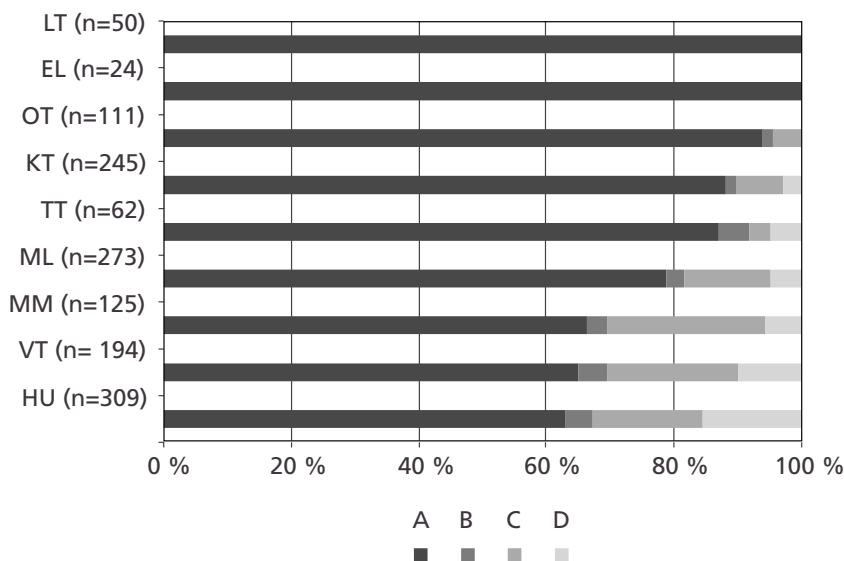
Kuten taulukosta käy ilmi, on ryhmät nimetty niiden luonnetta kuvaavalla tavalla, jotta luokituksen tuloksia ei tulkiteta väärin. Vain D-luokan tehtävät ovat perinteisen ajattelun mukaan ”koulutusta vastaamattomia” töitä. Näissäkin tapauksissa kyse saattaa olla yksilön omasta valinnasta (vrt. edellä syyt, miksi ottanut vastaan koulutusta vastaamattomia töitä).

Analyysejä voidaan vielä syventää sivulla 19 olevan taulukon avulla. Siihen on poimittu esimerkinomaisesti muutamia nimikkeitä, jotka sijoittuvat eri luokkiin. Esimerkiksi D-luokassa vain postinkantajan, sihteerin ja siivoojan nimikkeitä voinee pitää esimerkeinä epätarkoituksenmukaisesta sijoittumisesta.

TAULUKKO 11. Työn laatuluokkien kuvaus

		Vastaako koulutusala?	
		ei lainkaan	kokonaan tai osittain
Vaaditaanko korkeakoulututkinto?	Kyllä	MUUT AKATEEMISET AMMATIT	OMAN ALAN AKATEEMISET AMMATIT
		B-luokka (n= 43, 3,1%)	A-luokka (n= 1067, 76,6%)
		konsultti, ylitarkastaja, järjestöpäällikkö, projektitutkija, talouspäällikkö, kehityspäällikkö, henkilöstösuunnittelija, tiedottaja, tuotekehityspäällikkö, tuntiopettaja	koulutusjohtaja, tutkija, projektipäällikkö, tuotepäällikkö, asiakaspalvelupäällikkö, parlamenttisihteeri, luottopäällikkö, prosessitutkija, erityisopettaja, metsänhoitaja, tuntiopettaja, myyntipäällikkö, viestintäpäällikkö
	Ei	KOULUTUSTA VASTAAMATTOMAT TYÖT	OMAN ALAN UUDET TYÖMARKKINAT
		D-luokka (n= 97, 7,0%)	C-luokka (n= 186, 13,4%)
		lääkintävahtimestari, liikennelentäjä, sihteeri, erikoissuunnittelija, johdon sihteeri, rauhanturvaaja, tuotejohtaja, postinjakaja, it-puhelinhaastattelija, siivooja	maatalousyrittäjä, ympäristötarkastaja, toiminnanjohtaja, suunnittelija, osastopäällikkö, ohjelmistosuunnittelija, ylitarkastaja, product manager, tuotepäällikkö, nuotistonhoitaja, pääsihteeri

Seuraavassa kuviossa esitetään työpaikkojen jakautuminen eri luokkiin tiedekunnittain.

KUVIO 2. Työn laatuluokat tiedekunnittain

Lääketieteellisestä ja eläinlääketieteellisestä valmistuneet ovat sijoittuneet kaikki koulutustaan vastaaviin tehtäviin A-luokan töihin. Tutkinnot tarjoavat selkeän ammattipätevyyden, ja näissä tiedekunnissa myös opiskelijoiden työelämäorientaatio (Manninen & Luukannel 2002) on selkeä. Myös valmistuneiden määrät ovat pieniä, toisin kuin suuremmissa tiedekunnissa, joissa suurempiin numeruksiin liittyy myös enemmän yksilölähtöistä vaihtelua ja valintoja työllistymisen suhteen. Myös tiedekuntien sisällä on paljon vaihtelua

työllistymisen suhteen (esim. humanistisen tiedekunnan psykologit ja puheterapeutit vs. kulttuurientutkimus)², mikä pitää huomioida tulosten vertailun yhteydessä.

3.4 Tulotaso

Työllistyneiden palkkatasoa arvioitiin kysymällä vastaajilta heidän bruttopalkkaansa, jossa on huomioitu myös säännölliset lisät. Vastausten jakauma on esitetty seuraavassa taulukossa.

TAULUKKO 12. Bruttopalkka kuukaudessa säännölliset lisät mukaan lukien

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
alle 1500 €	92	7	92	7
1500–1999 €	151	11	243	18
2000–2499 €	355	26	598	44
2500–2999 €	310	23	908	67
3000–3499 €	187	14	1095	81
3500–3999 €	105	8	1200	88
4000–4499 €	76	6	1276	94
4500–4999 €	30	2	1306	96
5000 €-	54	4	1360	100
Yht.	1360	100	1360	100
Keskiarvo	2 749 €			

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, vastaako heidän palkkatasonsa tehtävien vaatavuutta ja koulutustasoa. Liian pientä palkkaa suhteessa tehtävien vaativuuteen verrattuna sai mielestään 52 % ja sopivaa 47 %, vain 1 % arvioi saavansa liian paljon palkkaa. Näiden arvioiden pohjalla on myös erilaiset palkat, sillä ensimmäisen ryhmän keskipalkka oli 2467 €, toisen 3042 € ja liikaa ansaitsevien 3371 €. Koulutustasoon verrattuna liian pientä palkkaa sai mieles-

tään 63 % (keskipalkka 2381 €) ja sopivaa 37 % (keskipalkka 3359 €).

Opiskelu kannattaa. Kandidaattitutkinnon suorittaneilla keskipalkat olivat 2258 €(päättävät) ja 2422 € (jatkat), kun ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet ansaitsivat keskimäärin 2749 € kuussa. Vertailumielessä mainittakoon, että vuonna 2002 Helsingin yliopistosta valmistuneet tohtorit ansaitsivat keski-

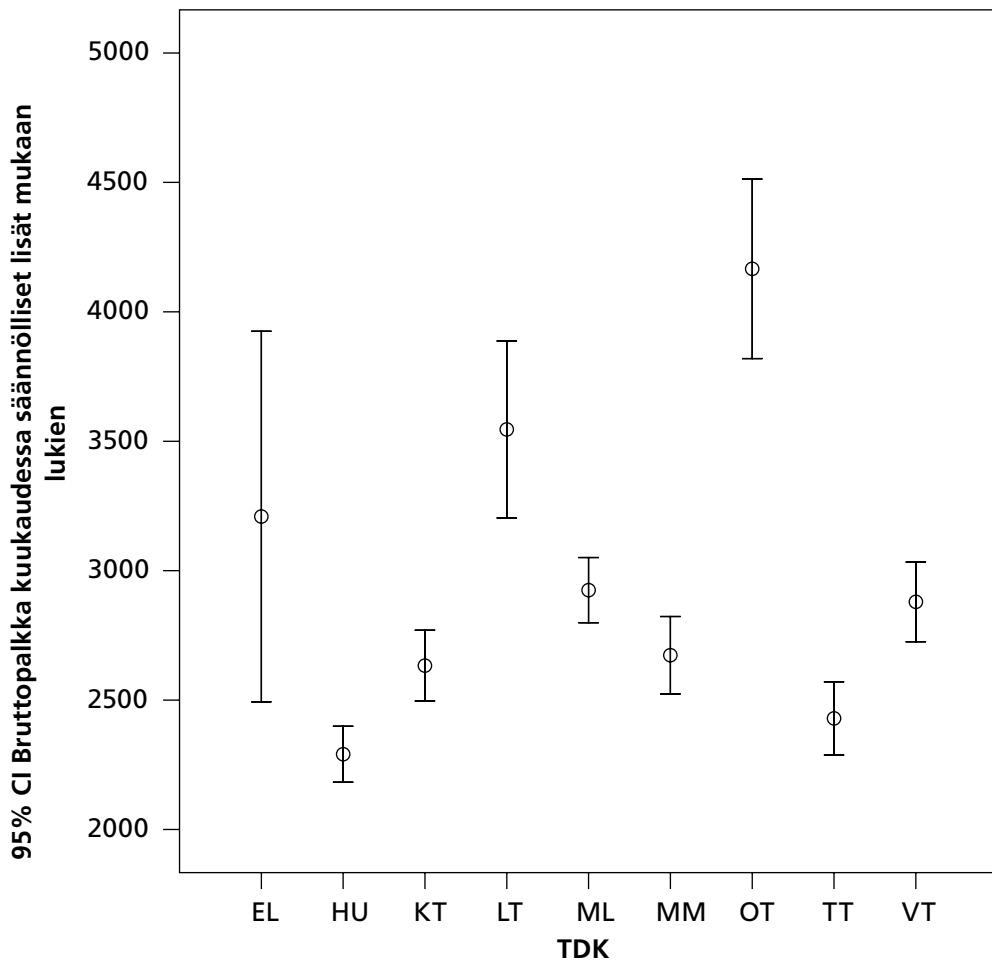
² Uudessa tiedekuntajaossa psykologit ja puheterapeutit koulutetaan käyttäytymisteollisessa tiedekunnassa

määrin 3483 € kuukaudessa (Manninen & Luukannel 2006).

Työn laatuluokka ei kuitenkaan ole suoraan yhteydessä palkkatasoon. Itse asiassa suurin keskipalkka on laatuluokassa B (2894 €), luokat A ja C ovat tasoissa (2776 ja 2726 €). Pienin palkka on odotetusti D-luokassa (2328 €), mutta siinä myös hajonta on suurin.

Miesten keskipalkka oli 3174 € ja naisten 2578 €. Miesten kohdalla palkkojen hajonta oli huomattavasti suurempi (1355 €) kuin naisilla (949 €). Kyseessä ei kuitenkaan ole pelkkä sukupuoleen liittyvä tasa-arvo-ongelma, sillä osa näistä eroista selittyy tiedekuntakohtaisilla eroilla. Pienimmät palkat löytyvät naisvaltaisesta humanistisesta tiedekunnasta (2278 €) ja niistä

suurimmat miesvaltaisesta oikeustieteellisestä tiedekunnasta valmistuneilla (4083 €). Osa tiedekunnista on varsin "tasa-arvoisia" työllistyneiden palkkatasoon suhteen, eli eri tiedekunnasta valmistuneiden miesten ja naisten keskipalkkojen suhteen ei ole suuria eroja (esim. lääketieteellinen, kasvatustieteellinen). Joistakin tiedekunnista valmistuneiden välillä on kuitenkin suuriakin eroja miesten eduksi (esim. oikeustieteellinen, matemaattis-luonnontieteellinen). Tiedekuntakohtainen tilasto löytyy liitetaulukoista. Tiedekuntien eroja voidaan kuvata myös seuraavan kuvion avulla, jossa kuvataan tiedekuntakohtaiset keskiarvot (ympyrät) sekä hajonnan suuruutta kuvaavat janat (kyseessä on 95 % luottamusväli keskiarvolle; mitä suurempi vaihtelu palkkojen suhteen on tiedekunnan sisällä, sitä pidempi jana).

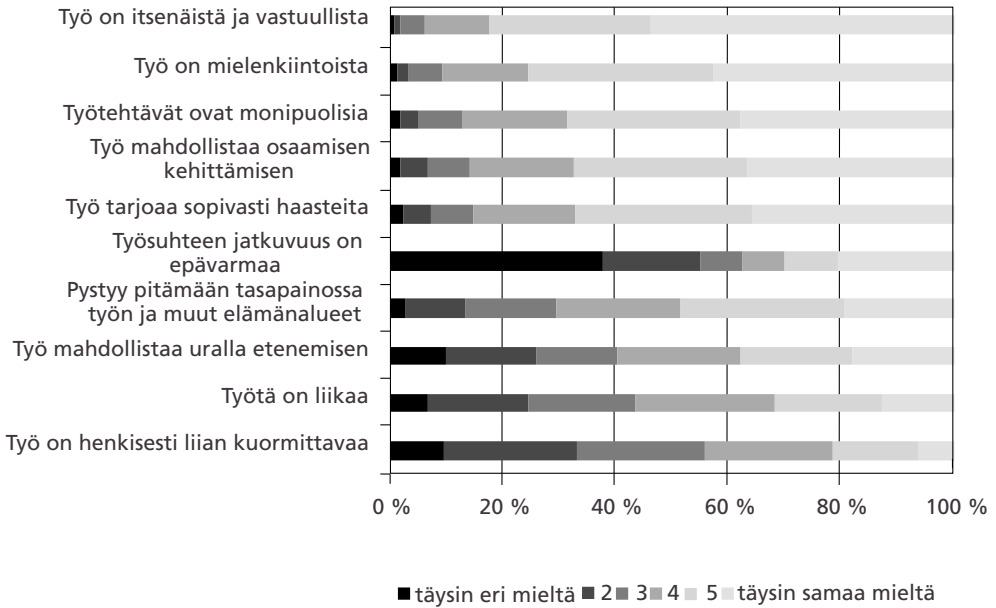

KUVIO 3. Eri tiedekunnista valmistuneiden bruttopalkkojen erot

Molemmissa lääketieteellisissä tiedekunnissa ja oikeustieteellisessä tiedekunnassa koulutetut ovat selvästi omaa luokkaansa, mutta myös vaihtelu on suurta palkkatason suhteen näiden sisällä. Esimerkiksi eläinlääketieteellisestä valmistuneiden joukossa on muutama erityisen hyvin ansaitseva mieshenkilö ja vastaavasti keskimääräistä vähemmän ansaitsevia, jolloin hajonta on varsin suuri. Muista tiedekunnista valmistuneiden osalta palkkataso tuntuu olevan vakiintuneempi.

3.5 Työn sisältö

Tutkimuksessa oli mukana kysymyssarja, jolla pyrittiin arvioimaan työn sisältöä ja luonnetta. Tulokset antavat varsin myönteisen kuvan akateemisten työn sisällöstä, sillä selvä enemmistö vastaajista kokee työn itsenäiseksi, vastuulliseksi ja mielenkiintoiseksi. Tehtävät ovat monipuolisia ja työ mahdollistaa osaamisen kehittämisen. Työsuhteen jatkuvuus huolestuttaa noin joka neljättä vastaajaa.

KUVIO 4. Työhön liittyvät arviot

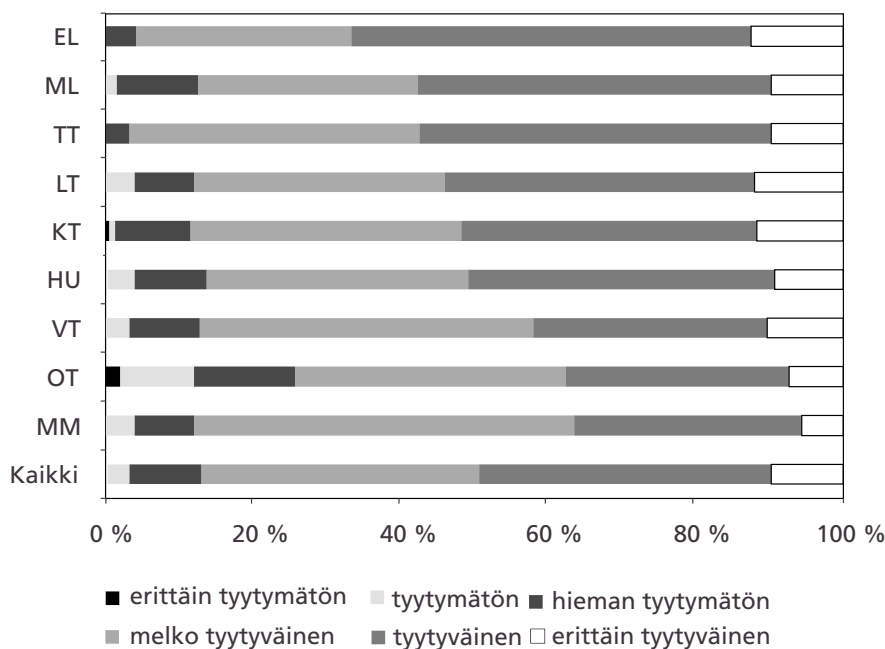
4 OPISKELU

4.1 Opintoja koskeva palaute

Lomakkeessa vastaajia pyydettiin arvioimaan myös yliopistokoulutuksen merkitystä yleensä sekä työllistymisen kannalta ja yliopistossa opittujen tietojen ja taitojen näkökulmasta. Viisi vuotta valmistumisen jälkeen tapahtuva arviointi antaa toisaalta mahdollisuuden arvioida yliopistossa opittujen asioiden työelämärelevanssia, mutta toisaalta se myös ehkä vaikeuttaa joidenkin asioiden muistamista.

Yleistä tyytyväisyyttä yliopiston opetustarjontaan pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–6 (1 = erittäin tyytymätön, 6 = erittäin tyytyväinen). Kaikkien vastaajien keskiarvo on 4,43 (melko tyytyväisen ja tyytyväi-

sen välissä). Pienin keskiarvo on oikeustieteellisessä tiedekunnassa (4,06 eli lähellä melko tyytyväistä) ja suurin eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa (4,75 eli lähempänä tyytyväistä). Vaikka keskiarvojen erot tiedekunnittain eivät asteikolla 1–6 eroakaan toisistaan sisällöllisesti erityisen selvästi, ovat tiedekuntien väliset keskiarvojen erot tilastollisesti erittäin merkittäviä ($F = 4,488$, $p = .000$). Tiedekuntien väliset erot tulevat paremmin ilmi oheisesta jakaumakuviosta, jossa on esitetty koko yliopiston jakauma (kaikki) ja tiedekunta-kohtaiset jakaumat. Voidaan siis havaita, että kaikista valmistuneista puolet on ollut opetustarjontaan tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.

KUVIO 5. Tyytyväisyys opetustarjontaan tiedekunnittain

Lomakkeessa oli mukana avoin kysymys, jossa oli mahdollisuus perustella, mihin vastaaja on ollut erityisen tyytyväinen. Vastauksista tehdyn sisällönanalyysin pohjalta nousi esille 11 teemaa, joiden sisältö ja painottuminen on kuvattu seuraavassa taulukossa. Taulukon % -sarake on laskettu

laadulliseen sisällönanalyysiin poimittujen 425 henkilön pohjalta, ja tuloksia voi lukea siten, että prosentit kuvaavat teeman yleisyyttä koko vastaajajoukossa. Esimerkiksi hyvään opetukseen on ollut tyytyväinen 31 % valmistuneista.

TAULUKKO 13. Tyytyväisyys opetustarjontaan

n	% vastaajista	Teema	Esimerkkilainaukset
133	31,3	hyvä opetus	hyvätasoinen perusopetus
118	27,8	kurssit ja luennot: laaja valikoima, hyvä taso	monipuolinen ainevalikoima
45	10,6	sivuaineet: voi valita, yhdistää	monipuoliset sivuainemahdollisuudet
34	8	akateeminen vapaus, itsenäisyyteen kannustaminen	valinnan vapaus opintojen suhteen
31	7,3	opettajat ja opettajien hyvä osaaminen	asiantuntevat ja innostavat opettajat
26	6,1	HY:n ja laitoksen hyvä maine	nimekäs koulu ja tietynlainen status
17	4	opiskelu antoi eväitä työelämään	alan syventävät opinnot loivat hyviä valmiuksia työelämään
17	4	työharjoittelu	työkokemus, suhdeverkostot, mahdollisuus osallistua laitoksen järjestämään alan työharjoitteluun
15	3,5	oma oppiminen	analyttisen ajattelun ja tiedon soveltamisen oppiminen
9	2,1	kiinnostavuus	mielenkiintoiset aiheet
9	2,1	opiskelun ohjaus	seminaarit ja pro gradu-työn ohjaus

Vastaavalla tavalla lomakkeessa oli mahdollisuus mainita ne seikat, joihin on ollut erityisen tyytymätön yliopiston opetus-tarjonnan suhteen. Teemat ja niiden yleisyys on kuvattu seuraavassa taulukossa. Mielenkiintoisesti myös tässä kysymyksessä nousee opetus kärkeen, tällä kertaa negatiivisena kokemuksena. Tulkintana voidaan esittää, että yliopiston opetuksen taso ja laatu ovat hyvin vaihtelevia. Esille nousevat myös työelämätaitojen kehittymisen ongelmat, opetusmuodot ja ohjaukseen liittyvät puutteet.

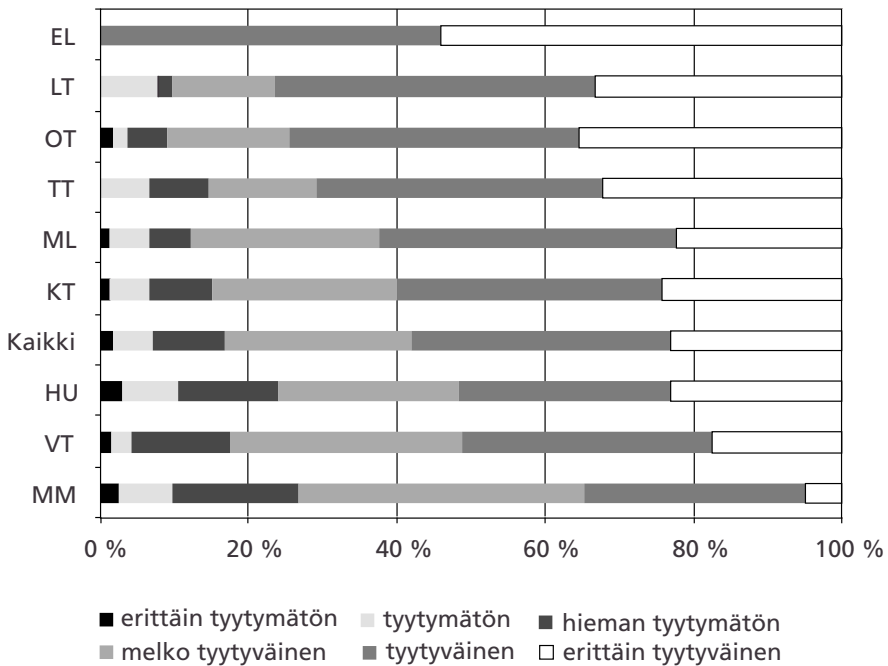
tiivisena kokemuksena. Tulkintana voidaan esittää, että yliopiston opetuksen taso ja laatu ovat hyvin vaihtelevia. Esille nousevat myös työelämätaitojen kehittymisen ongelmat, opetusmuodot ja ohjaukseen liittyvät puutteet.

TAULUKKO 14. Tyytymättömyys opetustarjontaan

n	% vastaajista	teema	Esimerkkilainaukset
164	38,6	opetus	<i>vanhanaikaiset opetusmenetelmät (siis 5 vuotta sitten!)</i>
63	14,8	työelämä: yhteistyö, työelämätaidot	<i>koulutus ei osittain vastaa sitä, mitä työn arjessa tarvitsisi</i>
35	8,2	opetus: tentit, kurssit	<i>opetusmuodot, kirjatentit, massaluennot</i>
33	7,8	opintojen ohjaus	<i>lähes olematon opintojen ohjaus</i>
26	6,1	gradun ohjaus	<i>graduohjauksen riittämättömyys</i>
21	4,9	tutkinto	<i>ei valmista muihin kuin opettajan/tutkijan työhön</i>
20	4,7	yliopisto: kokonaisuus, laitos	<i>tiedekuntien välinen joustamattomuus</i>
19	4,5	henkilökohtaista	<i>välillä yksinäistä puurtamista</i>
17	4	opettajien epäpätevyys	<i>osa opettajista huonoja opettamaan</i>
14	3,3	työharjoittelun puute	<i>opettajakoulutukseen ei sisälly riittävästi käytännön harjoitusta</i>
12	2,8	työelämä: työllistyminen, työn puute	<i>työpaikkatarjonnan esittelyn vähäisyys, muuta ei esitelty kuin tutkijana jatkaminen Hgin yliopistolla!</i>
6	1,4	opetus: atk	<i>atk-taidot piti hankkia itse</i>

Vastaajia pyydettiin lisäksi arvioimaan, kuinka tyytyväisiä he ovat suorittamaansa tutkintoon työuran kannalta. Koko aineiston keskiarvo on 4,56, ja tässäkin kohtaa on tiedekuntien välillä tilastollisesti merkitse-

vät erot. Vastausten painotukset esitetään seuraavassa kuviossa. Kaikista vastaajista lähes 60 % on tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen tutkintonsa tuottamaan urakehitykseen.

KUVIO 6. Tyytyväisyys yliopistossa suoritettuun tutkintoon työuran kannalta

Avoimissa vastauksissa perusteluina esitettiin pääasiassa myönteisiä eli tyytyväisyyttä aiheuttavia asioita. Ainoa negatiivinen tee-

ma liittyi oman alan huonoihin työmarkkinoihin, jonka toi esille 3,8 %.

TAULUKKO 15. Tyytyväisyyden ja tyytymättömyyden perusteluja

n	% vastaajista	Teema
143	33,6	tutkinto yleensä hyödyllinen
105	24,7	opintojen hyvä sovellettavuus
41	9,6	hyvät työmarkkinat
24	5,6	HY:n hyvä maine
23	5,4	monipuoliset opinnot
16	3,8	huonot työmarkkinat
14	3,3	hyvä teoriapohja

Seuraavassa on muutamia esimerkkilainauksia aineistosta:

Periaatteessa yrittäjällä ei tutkinnolla sinällään ole merkitystä, opintojen sisällöllä kylläkin. (79)

Opiskelu antaa täydet valmiudet apteekkityöhön. (107)

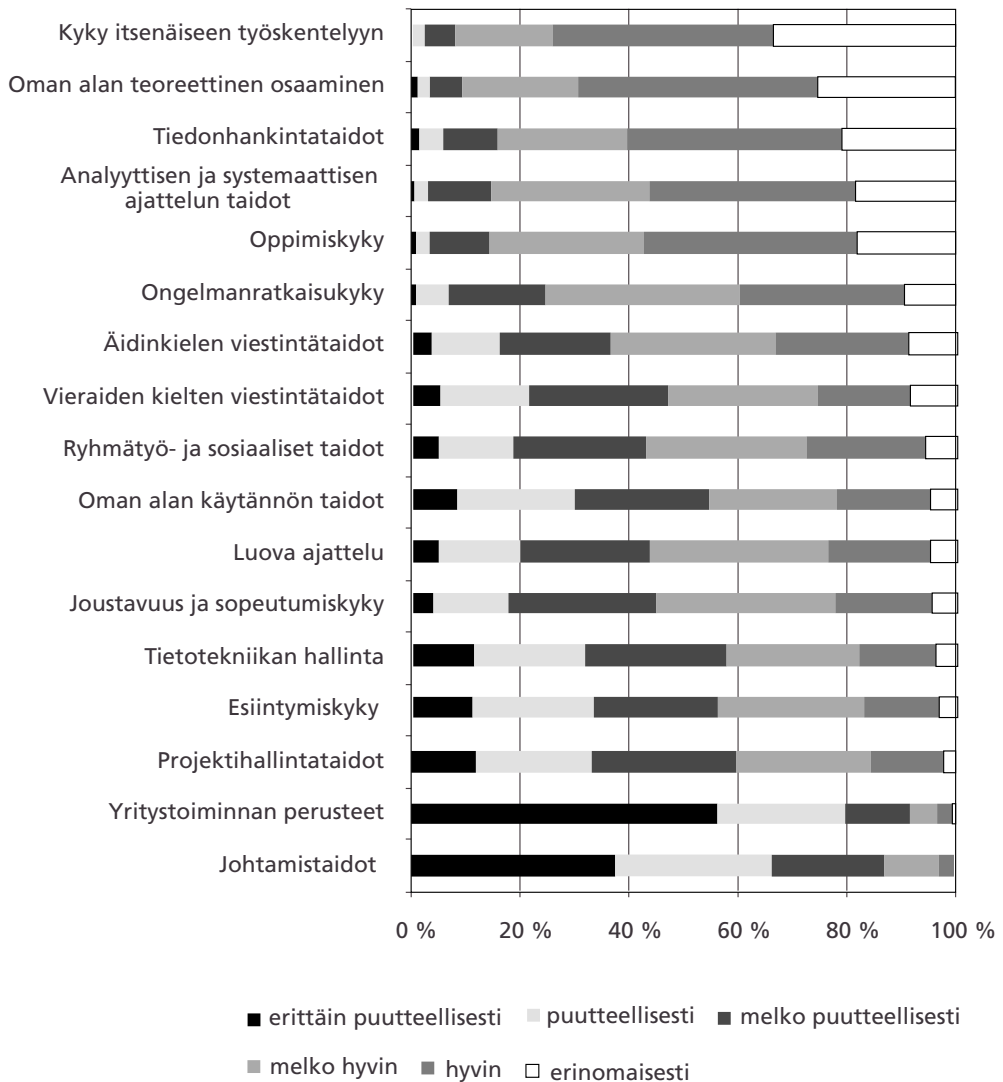
En olisi päässyt nykyiseen tehtävääni ilman koulutusta. (220)

Olen unelma-ammattissani. (241)

4.2 Tietojen ja taitojen kehittyminen

Lomakkeen lopussa oli kysymyssarja, jossa vastaajia pyydettiin arvioimaan erilaisia taito- ja tietoalueita sen mukaan, kuinka (a) tärkeitä nämä taidot ovat nykyisessä työssä

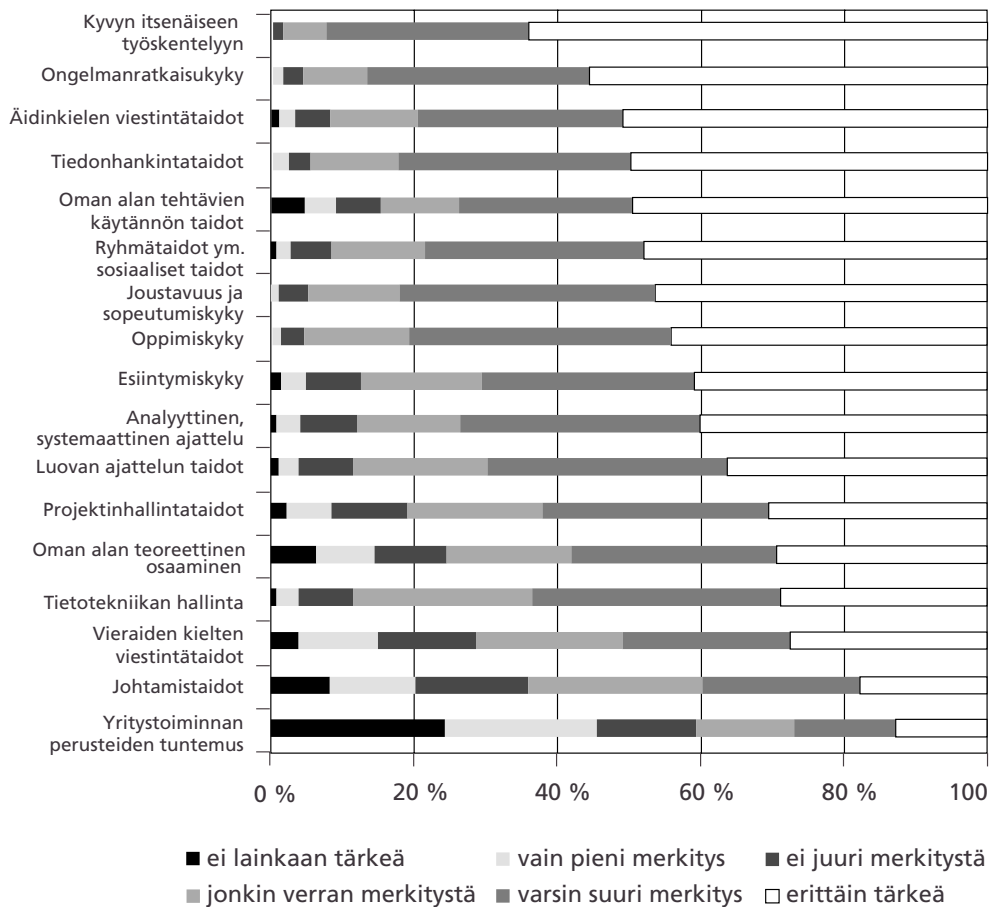
ja (b) kuinka hyvin yliopisto-opiskelu on näitä kehittänyt. Tulosten pohjalta voidaan arvioida opintojen työelämärelevanssia. Tieto- ja taitoalueet on alun perin määritetty laadullisessa tutkimuksessa, jossa arvioitiin ja vertailtiin kuudessa EU-maassa yliopistosta valmistuvien osaamisalueita ja vastaavasti pienten ja keskisuurten yritysten odotuksia akateemisesti koulutettujen osaamisesta (Manninen & Hobrough 2000; katso myös Niska, Manninen & Rentola-Hemmi 1998). Mittaria on käytetty osaamisen kehittymisen osalta myös humanistisesta tiedekunnasta valmistuvien publiikkikyselyssä (Manninen & Luukannel 2002). Uraseurantakyselyä varten mittariin on liitetty samojen tieto- ja taitoalueiden tärkeyttä mittaava osio, jolloin voidaan vertailla työelämän vaatimuksia ja yliopiston tuottamaa osaamista. Viiden vuoden työkokemus antaa tähän vastaajille hyvän pohjan.

KUVIO 7. Tieto- ja taitoalueiden kehittyminen opintoaikana

Kuten kuviosta käy ilmi, ovat yliopistosta valmistuvien vahvuusalueita kyky itsenäiseen työskentelyyn, oman alan teoreettinen osaaminen, tiedonhankintataidot, systemaattisen ja analyttisen ajattelun taidot sekä hyvä oppimiskyky. Johtamistaidot

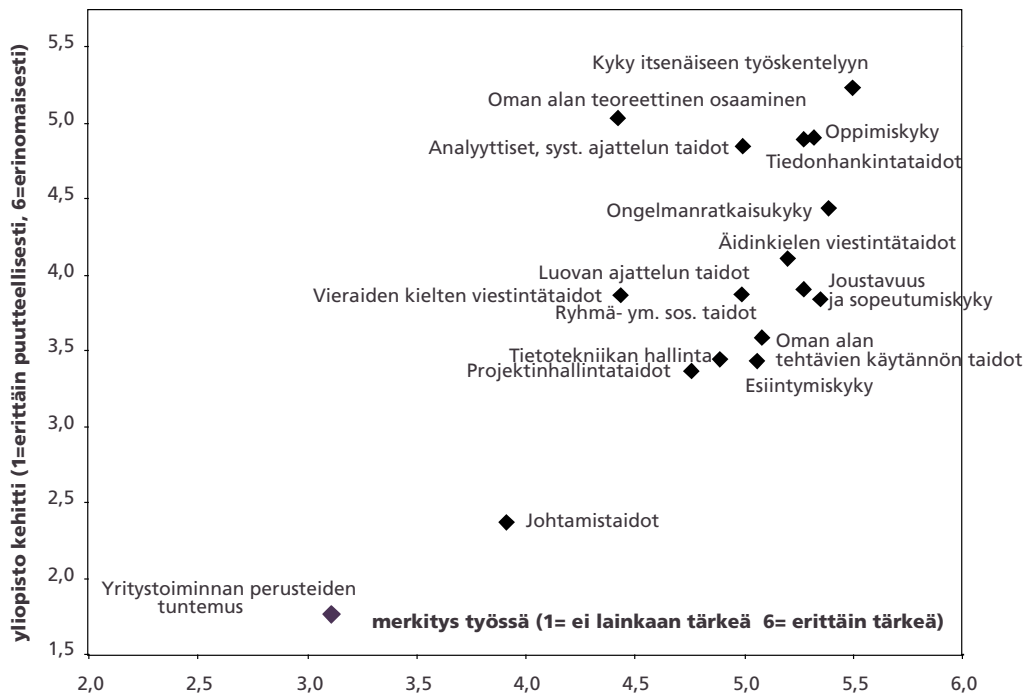
ja yritystoiminnan perusteet jäävät odotetusti hänille, sillä niitä ei varsinaisesti opeteta pääosassa koulutusohjelmia. Tiedekuntakohtainen vertailu tuloksista on esitetty liitetaulukoissa.

KUVIO 8. Tieto- ja taitoalueiden tärkeys nykyisissä työtehtävissä

Tärkeys-arvioinnissa kärkeen nousevat hieman toisenlaiset asiat. Työssä on eniten merkitystä itsenäisellä työskentelyotteella, ongelmanratkaisutaidoilla, äidinkielen viestintätaidoilla ja tiedonhankintataidoilla.

Työn vaatimusten ja yliopiston tuottaman osaamisen vertailu onnistuu parhaiten oheisen kuvion avulla, jossa on esitetty kahdella ulottuvuudella tieto- ja taitoalueiden tärkeys (vaaka-akseli) ja näiden kehittyminen yliopisto-opintojen aikana (pystyakseli).

KUVIO 9. Tietotaito-osa-alueiden merkitys työssä ja kehitys yliopisto-opiskelussa

Yritystoiminnan perusteiden tuntemus sijoittuu alueelle, jota ei pidetä kovin tärkeänä, joten sen unohtuminen opetussuunnitelmista ei tuntuisi olevan iso ongelma. Toisaalta jos halutaan edistää akateemisesti koulutettujen sijoittumista myös yrityssektorille (ks. Niska, Manninen & Rentola-Hemmi 1998), voisi kyseisen osaamisen olettaa helpottavan rekrytoitumista.

Puutteellisesti kehittyviä mutta vähintään melko tärkeinä pidettyjä alueita ovat äidinkielen ja vieraiden kielten viestintätaidot, joustavuus ja sopeutumiskyky, luova ajattelu, oman alan käytännön taidot, esiintymiskyky, tietotekniikka, projektinhallintataidot sekä myös johtaminen. Näiden osaamisalueiden kehittyminen tapahtuu

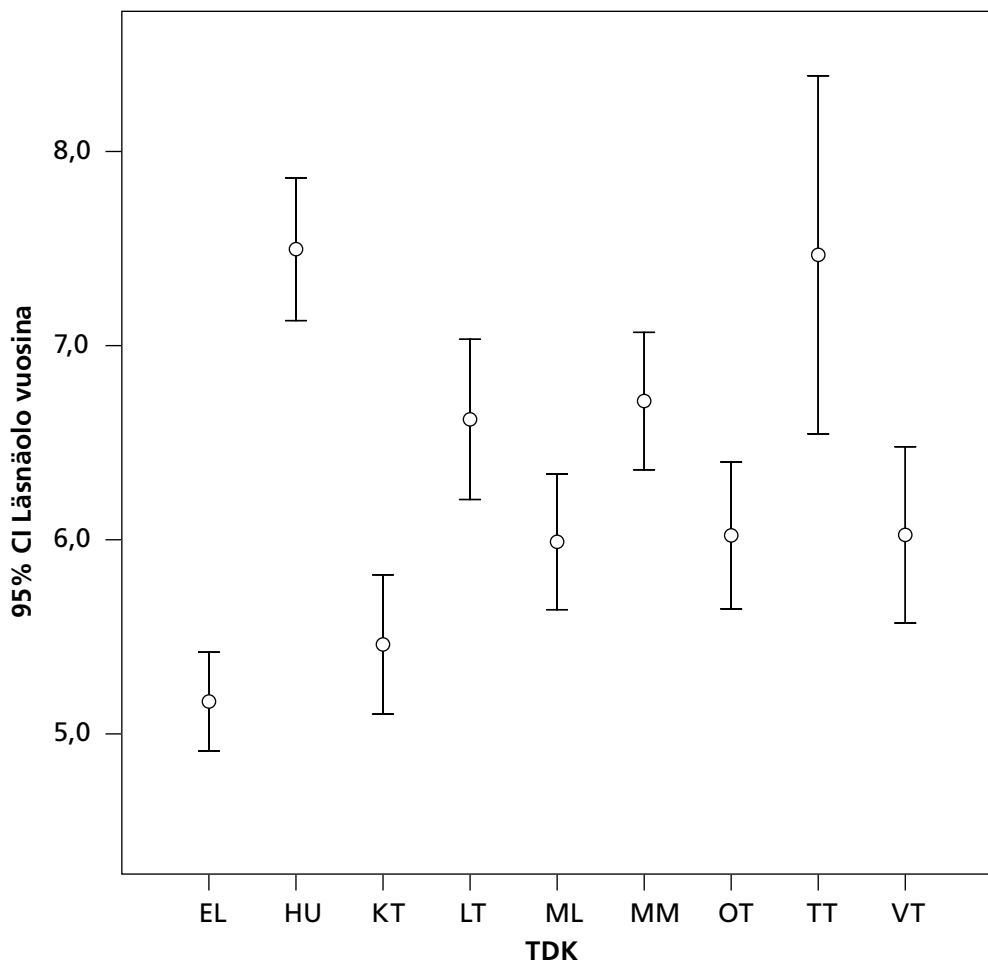
paljolti vasta työelämässä (esim. joustavuus), toisaalta niitä voidaan käsitellä myös täydennyskoulutustarpeina ja perusopeutuksen kehittämishaasteina.

4.3 Opintojen kesto

Opintoaikojen lyhentäminen on ollut pitkään puheenaiheena. Opetusministeriön tavoitteena on opintoaikojen lyhentäminen nykyisestä. Tavoitetta vastustetaan etenkin opiskelijajärjestöjen taholta mm. sillä, että lyhyessä ajassa ei ehdi hankkia työllistymisen kannalta tärkeää oman alan työkokemusta, mikä sitten vaikeuttaa ”nopeasti” valmistuvien opiskelijoiden työllistymistä.

Opintojen kestoa ja sen merkitystä työllistymisen kannalta arvioitiin tässä tutkimuksessa vertailemalla opintorekisteristä poimittuja läsnäololukukausien määrää (eli aktiivista opiskeluaikaa, josta on vähennetty ne lukukaudet, jolloin opiskelija on ilmoittautunut poissaolevaksi esim. varusmiespalveluksen tai perhesyiden vuoksi).

Tiedekuntien välillä on ensinnäkin varsin suuria eroja opintojen keston suhteen, kuten oheinen kuvio osoittaa. Pisteet kuvaavat tiedekunnan keskiarvoa ja janan pituus vaihtelun voimakkuutta, eli mitä pidempi jana, sitä suurempi hajonta opintojen keston suhteen. Kyseessä on koko aineisto, eli n = 2602.

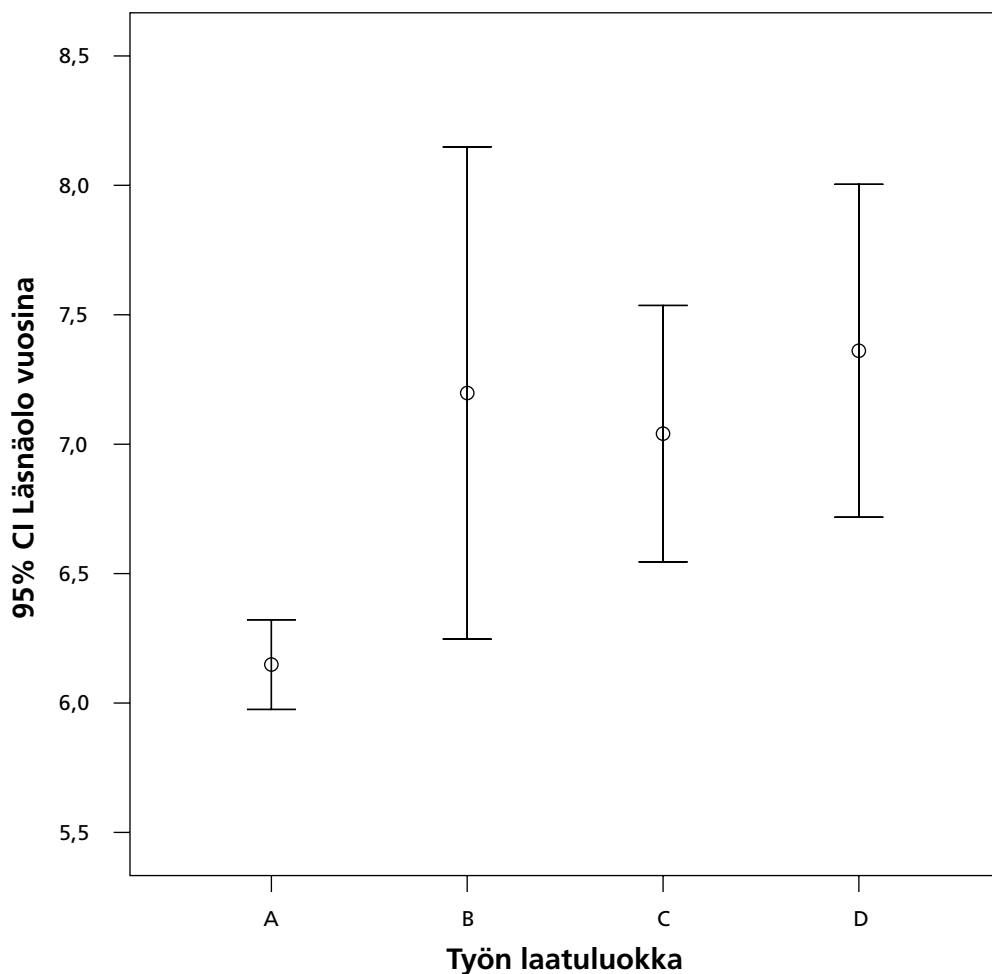

KUVIO 10. Opintojen kestoajat tiedekunnittain

Tutkintojen laajuudessa on eroja, koska eläinlääketieteellisessä ja lääketieteellisessä tiedekunnassa suoritetaan lisensiaatin tutkinto, kun muualla ylempään korkeakoulututkintoon riittää maisterin 160 opintoviikon suoritukset. Tällä opintoviikkomäärällä valmistutaan kuitenkin vain oikeustieteellisestä tiedekunnasta, jossa keskiarvo on tasan 160 opintoviikkoa ja hajonta 0. Humanisteilla on valmistumis-

vaiheessa keskimäärin 179 opintoviikkoa (hajonta 21ov) ja maatalous-metsätieteilijöillä 181 (hajonta myös 21ov).

Auttaako pidempään opiskelu sitten sijoittumaan paremmin työmarkkinoille? Tätä arvioidaan seuraavassa kuviossa, jossa opintojen kestoa vertaillaan työn laatu-
luokkiin.

KUVIO 11. Opintojen kesto ja työn laatuluokat

Koulutustasoa vastaaviin oman alan A-luokan tehtäviin sijoittuneilla on takanaan selvästi lyhyimmässä ajassa suoritettut opinnot, ja hajontaakin on vain vähän. Pisimpään eli keskimäärin yli vuoden pidempään opiskeleet ovat sen sijaan sijoittuneet koulutusta vastaamattomiin töihin. Väliin sijoittuvat

B- ja C-luokan tehtäviin sijoittuneet, näistä B-luokka eli muut akateemiset ammatit ovat varsin heterogeeninen opintoaikojen suhteen. Opintojen pitkittyminen ei siis näyttäisi jalostavan opiskelijoita parempiin työmarkkina-asemiin, vaan pikemminkin päinvastoin.

5 VALMISTUMISEN JÄLKEINEN ELÄMÄ

Työllistymisen lisäksi kyselyssä arvioitiin valmistumisen ja seurantahetken välistä aikaa, lähinnä jatko- ja täydennyskoulutukseen osallistumisen ja työttömyyskokemusten osalta.

5.1 Jatko-opiskelu ja täydennyskoulutus

Vuonna 2000 suoritettuna alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon jälkeen vas-

taajista vain 20 % on jatkanut opintojaan seuraavaan tai muuhun tutkintoon. Luku on hieman hämäävä, sillä siinä painottuvat ylempään korkeakoulututkinnon vuonna 2000 suorittaneet, joista 87 % ei ole jatkanut opintojaan. Jatkavista ja päättyivistä kandidaateista sen sijaan on opintoja jatkanut yli 90 % vastaajista. Hyvin harva vastaaja on siis jättänyt pelkän kandidaatintutkinnon varaan.

TAULUKKO 16. Vuoden 2000 jälkeen suoritettut tutkinnot

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
ei ole suorittanut muita tutkintoja	1123	80
on suorittanut oman alan maisterin tutkinnon	103	7
on suorittanut oman alan lisensiaatin tutkinnon	14	1
on suorittanut oman alan tohtorin tutkinnon	34	2
on suorittanut muun tutkinnon	145	10
Yht.	1419	100
N:	1410	

Luonnollisesti oman alan maisterintutkinnot painottuvat vuoden 2000 kandidaateihin; päättyivistä kandidaateista 39 % ja jatkavista kandidaateista peräti 53 % on suorittanut oman alan maisterintutkinnon. Heillä korostuvat myös muut tutkinnot. Ylemmän tutkinnon suorittaneista 3,9 % on jatkanut lisensiaatin- tai tohtorintutkintoon.

Täydennys- ja erikoistumiskoulutukseen tai työhön liittyvään muuhun koulutukseen on osallistuttu paljon. Kärkeen nousee työnantajan järjestämä tai kustantama koulutus. Koulutukseen ei ole osallistunut 14 % vastaajista.

Taulukko 17. Työhön tai ammattiin liittyvään täydennys- tai erikoistumiskoulutukseen osallistuminen valmistumisen jälkeen

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
on osallistunut työnantajan järjestämään tai kustantamaan koulutukseen tai kehittämishankkeisiin	831	59
on osallistunut ammatilliseen erikoistumiskoulutukseen	188	13
on osallistunut työvoimakoulutukseen	37	3
on suorittanut opintoja yliopistossa/ avoimessa yliopistossa	343	24
on aloittanut opinnot toiseen tutkintoon	110	8
on suorittanut tieteellisiä jatko-opintoja	253	18
ei ole osallistunut koulutukseen	193	14
muu koulutus	64	5
Yht.	2019	
N:	1418	

5.2 Työttömyysjaksot

Vastaajista 26 % eli 364 henkilöä on jossakin vaiheessa valmistumisen jälkeen ollut työttömänä. Yli puolet heistä on selvinnyt

yhdellä työttömyysjaksolla viiden vuoden aikana. Toistuvaistyöttömiä eli 4 kertaa tai useammin työttömänä olleita tuntuisi olevan n. 5 % työttömyyden kokeneista.

TAULUKKO 18. Työttömyysjaksojen lukumäärä työttömänä olleilla

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Kum. lkm</i>	<i>Kum-%</i>
1	197	59	197	59
2	91	27	288	86
3	30	9	318	95
4	9	3	327	98
väh. 5	6	2	333	100
Yht.	333	100	333	100
Keskiarvo	1,6			

Työttömyyden kestoaika on suurimmalla osalla ollut korkeintaan puoli vuotta.

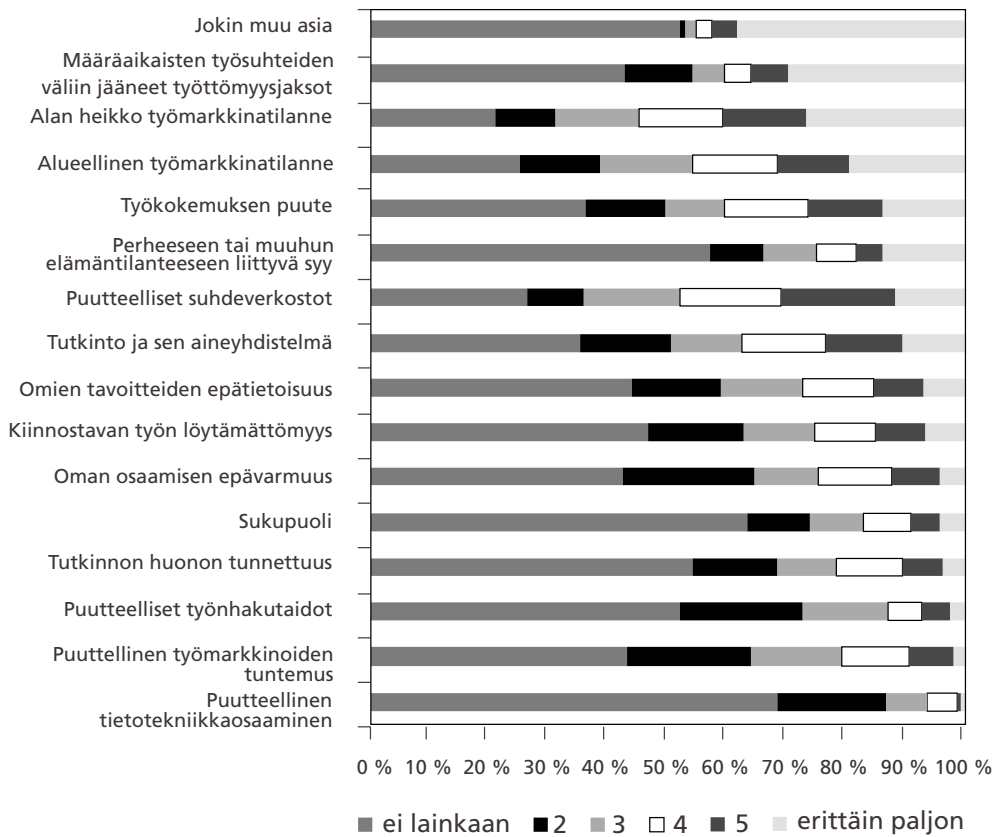
Kyseessä on työttömyysjaksojen yhteenlaskettu määrä.

Taulukko 19. Työttömyysaika työttömänä olleilla

	Lkm	%	Kum. lkm	Kum-%
kork. 6 kk	236	67	236	67
7–12 kk	57	16	293	83
yli 12 kk	58	17	351	100
Yht.	351	100	351	100
Keskiarvo	0,6			

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, mitkä tekijät ovat vaikeuttaneet työllistymistä.

Tarjolla oli valmis lista erilaisista työllistymiseen yleensä vaikuttavista tekijöistä.

KUVIO 12. Työllistymistä vaikeuttaneet tekijät

Keskeisenä tekijänä nousevat esille töiden määräaikaisuus ja niiden väliin jäävät työttömyysjaksot, mikä korostuu mm. opettajilla. Myös alan ja alueen heikko työllisyystilanne koetaan työllistymistä vaikeuttavaksi tekijäksi. Vähiten vastaajien mielestä on vaikuttanut tietotekniikkataitojen vajuus, puutteelliset työnhakutaidot ja puutteellinen työmarkkinoiden tuntemus. Kahden jälkimmäisen osalta pitää muistaa, että näiden itsearviointi on vaikeaa, eikä omia puutteita näiden osalta ole kovinkaan helppoa tunnistaa. Aikaisempien tutkimusten mukaan akateemisten työnhakijoiden perusongelmia ovat juuri vanhentuneet ja passiiviset työnhakutavat sekä työmarkkinoiden ja erilaisten vaihtoehtojen tunnistamisen vaikeus (Manninen 1993; 1996; 1998).

Muita työllistymistä vaikeuttaneita tekijöitä tuotiin esille avovastauksissa. Ne voidaan teemoitella seuraaviin pääteemoihin:

Kitkатыöttömyys: kesän alusta opettajia ei palkata; suostuin pitämään tauon työsuhteiden välillä; työpaikan vaihdos; työ alkoi vasta 2kk valmistumisen jälkeen; ulkomailla asuminen, ulkomaille muutto, ulkomailta Suomeen palaamiseen liittyvä hapuilu, muutto ulkomaille ja takaisin.

Oma valinta: oma valinta/opiskelut/vapaaehtoistyö, kesä, oma halu pitää lomaa; tein samalla past. tutkintoa, en aktiivisesti etsinyt töitä.

Taloudelliset syyt: työnantajan talouden tasapainottamisohjelma; työpaikkojen puute; työsuhteen jatkumisen rahoitus lopatti yllättäen; vaikeus saada rahoitusta jatko-tutkimukselle.

Osaamisen puute: bristande språkskunskaper.

Henkilökohtaiset ominaisuudet: ikä, ikäsyryntä; sukupuoli nainen.

Työssä jaksamattomuus: irtisanoutui burn-outin vuoksi, henkinen kuormittavuus.

Avovastauksissa mainitut syyt painottuvat juuri ns. kitkатыöttömyyteen, mihin sijoittuu myös määräaikaisten töiden väliin jäävät työttömyysjaksot. Avovastauksissa erikoistapauksena tuli esille myös ulkomailta paluu. Työpaikkojen ja / tai palkkarahojen puute on rakenteellinen syy työttömyydelle. Mukana voi olla myös oma valinta tai tarkoituksellinen työstä pois jääminen, esim. työn henkisen kuormittavuuden takia. Muutama oli kokenut mielestään ikä- tai sukupuolisyrjintää työhönotossa.

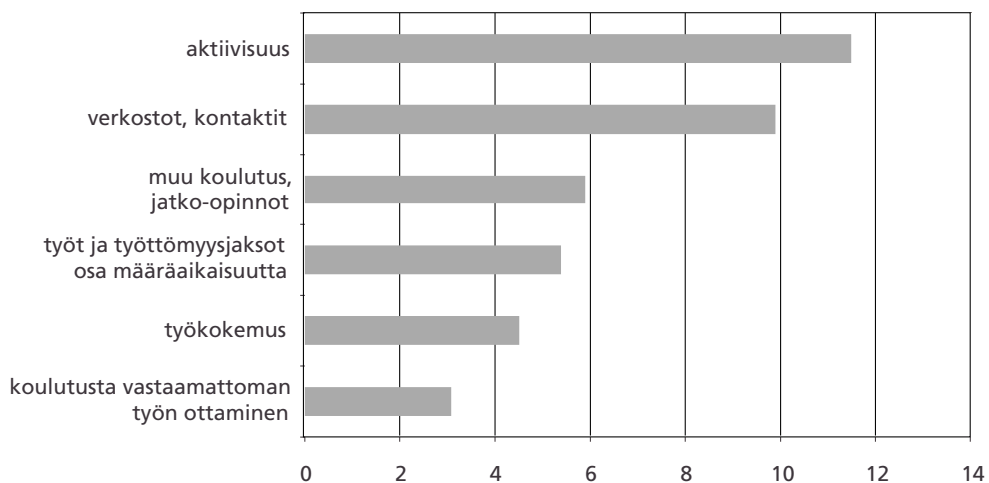
Yksittäisiä muita tekijöitä mainittiin seuraavasti:

Aivan väärä opiskelualan valinta ylipäättään. Ammatillisen ja opiskelun ohjauksen täydellinen puuttuminen opiskeluaikana olettaen, että ryhdyn tekemään samaa kuin muutkin.

Syrjintä kirkossa konservatiivisen vakaumukseni vuoksi ts. en hyväksy naispappetta.

na. Avointen vastausten teemoittelu nostaa kärkeen oman aktiivisuuden ja verkostojen hyödyntämisen, osalla myös lisäkoulutuksen hankinta on auttanut työllistymistä.

Lomakkeessa kysyttiin myös, mikä on edistänyt työnsaantia työttömyysjaksojen aika-

KUVIO 13. Työnsaantia edistäneet tekijät

LÄHDEVIITTAUKSET

Elias, P. (ed.) 1999. Moving on: graduate careers three years after graduation. Manchester: Institute for Employment Research.

Puhakka, A. & Tuominen, V. 2006. Viisi vuotta myöhemmin. Joensuun yliopistosta vuosina 1999 ja 2000 valmistuneiden maistereiden ja lastentarhanopettajien työllistymisen. Joensuun yliopisto: Hallintoviraston raportteja ja selvityksiä N:o 41

Manninen, J. 1993. Akateemiset työttömät työnhakijat – elämäntilanne ja työvoimakoulutus. Helsingin yliopisto, kasvatustieteen laitos, tutkimuksia 137.

Manninen, J. 1996. Kadonneen aarteen metsästäjät? Akateemisille työnhakijoille tarkoitettujen yksilöllisten täydennyskoulutusohjelmien vaikuttavuus. Helsinki: Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Manninen, J. 1998 (toim.) Aikuiskoulutus modernin murroksessa. Näkökulmia työllistymistä edistävän koulutuksen ja ohjauksen merkityksiin ja vaikuttavuuteen. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 158.

Manninen, J. & Hobrough, J. 2000. Skill gaps and overflows? A European perspective of graduate skills and employment in SME's. Industry and Higher Education, February 2000.

Manninen, J. & Luukannel, S. 2002. Humanistit työelämäpoluilla. Helsingin yliopistosta valmistuvien humanistien työelämäorientaatio, osaaminen ja työllistyminen. Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta: Julkaisuja 1/2002.

Manninen, J. & Luukannel, S. 2006. Tohtorit ja lisensiaatit työmarkkinoilla. Vuonna 2002 Helsingin yliopistosta valmistuneiden lisensiaattien ja tohtoreiden sijoittuminen työmarkkinoille kolme vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Helsingin yliopisto: Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia & Ura- ja rekrytointipalvelut.

Niska, T. & Manninen, J. & Rentola-Hemmi, P. 1998. Onko Akateemisista Iloa Pk-sektorilla? Teoksessa Ulos ja Tulos. Korkeakoulupoliittisia kestoahdistuksia. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta.

Tilastokeskus 2006. Sijoittumispalveluaineisto. www.stat.fi

Liitteet

Liite 1. Tiedekuntaakohtaisia tarkasteluja

Liite 2. Saatekirje ja kyselylomake

Liite 1. Tiedekuntaakohtaisia tarkasteluja

Taulukoiden pohjana olevat tiedekuntaakohtaiset maksimivastajamäärät ovat:

EL 23, HU 311, KT 249, LT 48, ML 274, MM 123, OT 110, TT 62, VT 197

Liitetaulukko 1. Tilanne seurantahetkellä tiedekunnittain

	vakituisessa työssä	määräaikaisessa työssä	osa-aikatyössä	yrittäjänä	työtön työnhakija	päätoimisena opiskelijana	perhevapaalla	muu tilanne
TDK	%	%	%	%	%	%	%	%
EL	47,8%	13,0%	13,0%				26,1%	
HU	42,1%	20,6%	5,8%	7,1%	4,2%	4,5%	13,8%	1,6%
KT	52,0%	24,4%	2,0%	2,0%	,4%	2,8%	14,8%	1,6%
LT	30,6%	30,6%	12,2%	4,1%			20,4%	2,0%
ML	56,7%	18,9%	4,0%	1,5%		4,7%	13,5%	,4%
MM	46,8%	24,2%	4,8%	4,0%	3,2%	5,6%	10,5%	
OT	66,4%	14,5%		2,7%		1,8%	12,7%	1,8%
TT	51,6%	24,2%	4,8%	4,8%		3,2%	11,3%	
VT	51,8%	20,8%	4,1%	4,6%	2,0%	4,1%	11,7%	1,0%

Taulukosta on poistettu työvoimakoulutuksessa (1) ja työllistettynä (2) olevat

Liitetaulukko 2. Työnantajasektori tiedekunnittain

	yksityinen yritys	kunta, kuntayhtymä	valtio, valtion liikelaitos	järjestö tai vastaava	oma yritys, vastaanotto, tms.	muu työnantaja
TDK	%	%	%	%	%	%
EL	36,4%	36,4%	27,3%			
HU	27,0%	30,0%	22,1%	10,4%	5,2%	5,2%
KT	14,7%	62,9%	13,9%	5,6%	2,0%	,8%
LT	6,0%	74,0%	10,0%	2,0%	6,0%	2,0%
ML	49,8%	20,2%	20,6%	5,1%	1,1%	3,2%
MM	37,9%	8,1%	38,7%	8,9%	4,0%	2,4%
OT	56,9%	1,8%	28,4%	8,3%	2,8%	1,8%
TT	4,9%	16,4%	14,8%	55,7%	3,3%	4,9%
VT	30,9%	13,4%	34,5%	12,9%	3,1%	5,2%

Liitetaulukko 3. Työn luonne tiedekunnittain

	tutkimus	opetus, koulu-	johtaja esimies-tehtävät	konsultointi	asias/potilastyö	markkinointi, myynti	hallinto/suunnittelu/kehitys	viesintä- ja mediatyö	toimisto- ja esikunta-tehtävät	tai-teellinen työ	muu
TDK	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
EL	4,5%		9,1%		81,8%		4,5%				
HU	10,9%	30,9%	3,9%	1,6%	7,9%	3,6%	13,5%	12,5%	6,9%	2,0%	6,3%
KT	7,4%	60,7%	6,6%	1,2%	9,4%	,8%	9,4%	2,0%	1,6%		,8%
LT	9,8%			2,0%	84,3%						3,9%
ML	23,7%	18,2%	9,5%	5,5%	17,2%	2,6%	12,8%	1,8%	2,6%	,4%	5,8%
MM	28,7%	4,9%	7,4%	5,7%	,8%	9,8%	26,2%	2,5%	1,6%		12,3%
OT	2,8%		15,0%	35,5%	4,7%		11,2%	1,9%	10,3%		18,7%
TT	9,8%	24,6%	4,9%	3,3%	29,5%		8,2%	1,6%		1,6%	16,4%
VT	16,2%	7,1%	8,6%	3,6%	8,6%	2,5%	22,3%	19,8%	4,1%	1,0%	6,1%

Liitetaulukko 4. Tiedekunta-kohtaiset keskipalkat sukupuolen mukaan

Tiedekunta	Sukupuoli					
	Miehet			Naiset		
	Keskiarvo	n	Hajonta	Keskiarvo	n	Hajonta
EL	4800	4	3208	2874	20	976
HU	2305	52	832	2273	266	827
KT	2646	24	621	2447	229	878
LT	3509	9	966	3554	41	1231
ML	3236	103	994	2614	174	808
MM	2900	60	831	2457	66	767
OT	4797	44	2166	3619	67	1134
TT	2645	25	583	2353	37	501
VT	3169	57	1163	2585	143	873

Liitetaulukko 5. Taitoalueiden kehittyminen tiedekunnittain

TDK	EL	HU	KT	LT	ML	MM	OT	TT	VT	kaikki
Kyky itsenäiseen työskentelyyn	4,4	5,2	4,9	4,1	4,7	4,8	5,2	5,2	5,2	5
Oman alan teoreettinen osaaminen	4,8	4,7	4,9	4,8	4,9	4,7	4,9	4,8	4,7	4,8
Tiedonhankintataidot	4,1	4,7	4,6	4,2	4,6	4,8	4,3	4,7	4,6	4,6
Oppimiskyky	4,3	4,7	4,5	4,5	4,4	4,3	4,7	4,6	4,7	4,6
Analyttisen ja systemaattisen ajattelun taidot	3,7	4,6	4,6	3,9	4,5	4,4	4,4	4,9	4,8	4,6
Ongelmanratkaisukyky	4,3	4,3	4,2	4,3	4,2	4,2	4,2	4,1	4	4,2
Äidinkielen viestintätaidot	2,8	4,2	4,1	3,4	3,4	3,7	3,4	4,2	4,1	3,9
Ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot	4	3,5	4,1	4	3,8	4	2,6	3,8	3,4	3,7
Vieraiden kielten viestintätaidot	2,9	4,5	3,5	2,9	3,2	3,5	3,1	3,3	3,5	3,6
Joustavuus ja sopeutumiskyky	4,3	3,6	3,8	3,6	3,6	3,9	3,2	3,7	3,4	3,6
Luova ajattelu	3,1	3,9	3,7	3,1	3,4	3,8	3	3,6	3,7	3,6
Oman alan käytännön taidot	5,1	3,5	3,4	3,6	3,7	3,4	2,4	3,1	2,8	3,4
Tietotekniikan hallinta	3,3	2,8	3,3	3,4	3,7	3,4	2,6	3,1	3,3	3,2
Esiintymiskyky	3,1	3,2	3,8	3,1	3,2	3,4	2,2	3,6	2,8	3,2
Projektihallintataidot	2,7	3,2	3,4	3	3	2,9	3	3,5	3,1	3,1
Johtamistaidot	2	2	2,4	2,2	2	2,3	1,9	2,4	2,1	2,1
yrittöisyyden perusteet	2,1	1,5	1,8	1,5	1,5	2,4	2,7	1,7	1,7	1,8
(keskiarvot asteikolla 1 = erittäin puutteellisesti, 6 = erinomaisesti)										

Liitetaulukko 6. Taitoalueiden merkitys työssä tiedekunnittain

TDK	EL	HU	KT	LT	ML	MM	OT	TT	VT	kaikki
Kyky itsenäiseen työskentelyyn	5,7	5,6	5,6	5,6	5,4	5,5	5,6	5,7	5,6	5,5
Ongelmanratkaisukyky	5,6	5,3	5,5	5,8	5,4	5,2	5,5	5,3	5,2	5,4
Tiedonhankintataidot	5,3	5,3	5,2	5,2	5,2	5,1	5,2	5,1	5,3	5,2
Joustavuus ja sopeutumiskyky	5,4	5,3	5,5	5,2	5,1	5,1	5,0	5,3	5,1	5,2
Oppimiskyky	5,3	5,2	5,2	5,4	5,1	5,1	5,2	5,0	5,3	5,2
Äidinkielen viestintätaidot	5,3	5,3	5,3	5,1	4,9	4,9	5,3	5,7	5,1	5,2
Ryhmätyö- ja sosiaaliset taidot	5,2	5,1	5,5	5,0	5,1	5,0	4,8	5,5	5,0	5,1
Analyttisen ja systemaattisen ajattelun taidot	5,2	4,8	4,8	5,3	5,0	4,9	5,4	4,8	5,2	5,0
Oman alan käytännön taidot	5,3	4,8	5,2	5,5	5,0	4,2	5,3	5,2	4,6	4,9
Esiintymiskyky	4,7	4,9	5,2	4,0	4,8	4,8	5,0	5,7	4,8	4,9
Luova ajattelu	4,4	5,0	5,2	4,6	4,6	4,9	4,6	5,4	5,0	4,9
Tietotekniikan hallinta	4,3	4,7	4,6	4,4	5,0	4,9	4,4	4,5	4,9	4,8
Projektihallintataidot	3,9	4,7	4,7	3,7	4,5	4,7	4,6	4,8	4,9	4,6
Oman alan teoreettinen osaaminen	5,3	4,1	4,6	5,4	4,8	3,9	5,0	4,4	3,8	4,4
Vieraiden kielten viestintätaidot	4,3	4,7	3,7	4,0	4,3	4,3	4,7	3,7	4,5	4,3
Johtamistaidot	4,0	3,7	4,2	3,8	3,9	3,9	4,0	4,4	3,9	3,9
yrittöisyyden perusteet	4,4	2,9	2,6	2,4	3,0	3,6	4,4	2,4	3,5	3,1
(keskiarvot asteikolla 1 = ei lainkaan merkitystä, 6 = erittäin suuri merkitys)										

Liitetaulukko 7. Työllistymistä vaikeuttaneiden tekijöiden keskiarvot tiedekunnittain

TDK	EL	HU	KT	LT	ML	MM	OT	TT	VT	Kaikki
Alan heikko työmarkkinatilanne	1	4,3	2,6	1	3,8	4,8	3,2	2,4	3,6	3,7
Alueellinen työmarkkinatilanne	6	3,7	2,8	1	3,3	4	3,1	3,2	2,5	3,3
Puutteelliset suhdeverkostot	1	3,5	2,6	1	3	4,2	3,7	2,6	3,3	3,3
Määräaikaisten työsuhteiden väliin jääneet työttömyysjaksot	5	3,2	4,4	6	2,6	2,4	2,1	2,9	2,7	3,1
Työkokemuksen puute	1	2,9	2,2	1	2,7	3,9	3,2	2,8	3,2	3
Tutkinto ja sen aineyhdistelmä	1	3,4	2	1	2,7	3,7	1,9	2,3	2,9	2,9
Omien tavoitteiden epätietoisuus	1	2,5	1,7	1	2,1	3,1	2,3	3	2,9	2,5
Kiinnostavan työn löytämättömyys	4	2,5	1,6	6	2,3	2,9	2,3	2,1	2,7	2,4
Oman osaamisen epävarmuus	4	2,3	1,6	1	2	3,1	2,6	2,5	2,7	2,3
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvä syy	5	2,5	2,3	1	1,7	2,7	2,1	2	2,5	2,3
Puutteellinen työmarkkinoiden tuntemus	1	2,4	1,6	1	2,2	3	1,9	2,1	2,2	2,3
Tutkinnon huono tunnettuus	1	2,4	1,5	1	2	3,3	1	1,6	2,2	2,1
Puutteelliset työnhakutaidot	1	2,2	1,5	1	1,8	2,7	2,2	1,5	1,7	2
Sukupuoli	1	2,1	1,4	1	2,1	2,4	2	1,4	1,9	1,9
Puutteellinen tietotekniikkaosaaminen	1	1,7	1,3	1	1,4	1,8	1,2	1,5	1,6	1,5
(keskiarvot asteikolla 1 = ei lainkaan 6 = erittäin paljon)										

Liite 2. Saatekirje ja kyselylomake

Ura- ja työmarkkinaseuranta vuonna 2000 valmistuneille

Hyvä vastaanottaja,

Lähestymme Sinua kyselyllä, jolla pyrimme hankkimaan tietoa noin viisi vuotta sitten valmistuneiden työmarkkinoille sijoittumisen laadusta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Kysely lähetetään jokaiselle alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tutkinnon vuonna 2000 Helsingin yliopistossa suorittaneelle.

Kysely on osa yhdeksän yliopiston yhteistä uraseurantahanketta, jossa Helsingin yliopiston lisäksi ovat mukana Tampereen, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lapin, Oulun ja Turun yliopistot sekä Åbo Akademi. Vastaamalla annat arvokasta tietoa akateemisesti koulutettujen ajankohtaisesta työmarkkinatilanteesta, työuran kehityksestä sekä tyytyväisyydestä suoritettuun tutkintoon.

Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja tulosten raportointi tapahtuu tilastollisesti siten, ettei yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa. Lomakkeiden numerointi yhdistää antamasi tiedot opintorekisteristä saatuihin taustatietoihin (esim. koulutusala) sekä helpottaa palautusten seurantaa. **Arvomme lisäksi kaikkien vastaajien kesken kuusi yliopiston anorakkia.** Kyselyn tuloksia julkaistaan keväällä 2006 osoitteessa www.helsinki.fi/rekry.

Täytetyn kyselylomakkeen voit postittaa oheisessa palautuskuoressa ilman postimaksua. Vastaathan viimeistään kahden viikon kuluttua lomakkeen saamisesta.

Vaihtoehtoisesti voit vastata kyselyyn sähköisesti lomakkeessa olevaa koodinumeroa käyttäen osoitteessa www.ratkaisupalvelu.fi/helsinki/kysely.html.

Kiitos yhteistyöstä!

Rehtori Ilkka Niiniluoto
Helsingin Yliopisto

Lisätietoja antaa tutkimusjohtaja Jyri Manninen,
jiyri.manninen@helsinki.fi, puh. 050-5958972.

Osoitetiedot: Helsingin yliopiston opiskelijatietojärjestelmä, PI 3, 00014 Helsingin yliopisto.

* Vastaa kysymyksiin rengastamalla sopivin vaihtoehto tai kirjoittamalla vastaus sille varattuun tilaan.

KOODINUMEROSI:

TYÖHISTORIA

1. Oletko vuonna 2000 suorittamasi tutkinnon jälkeen suorittanut muita tutkintoja?

- 1 En ole suorittanut muita tutkintoja.
- 2 Olen suorittanut oman alan maisterin tutkinnon.
- 3 Olen suorittanut oman alan lisensiaatin tutkinnon.
- 4 Olen suorittanut oman alan tohtorin tutkinnon.
- 5 Olen suorittanut muun tutkinnon tai tutkinnon toiselta koulutusosalta, minkä?

2. Oletko osallistunut työhösi tai ammattiisi liittyvään täydennys- tai erikoistumiskoulutukseen valmistumisen jälkeen? **Valitse sopivat vaihtoehdot.**

- 1 Olen osallistunut työnantajan järjestämään tai kustantamaan koulutukseen tai kehittämishankkeisiin.
- 2 Olen osallistunut ammatill. erikoistumiskoulutukseen.
- 3 Olen osallistunut työvoimakoulutukseen.
- 4 Olen suorittanut opintoja yliopistossa / avoimessa yliop.
- 5 Olen aloittanut opinnot toiseen tutkintoon.
- 6 Olen suorittanut tieteellisiä jatko-opintoja.
- 7 En ole osallistunut koulutukseen.
- 8 Muuhun, mihin?

3. Mikä oli ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työnantajasi nimi ja paikkakunta? (Tieto tulee vain yliopiston sisäiseen käyttöön.)

4. Mikä oli ensimmäisen valmistumisen jälkeisen työpaikan ammatti-, tehtävä- tai virkanimikkeesi?

5. Kuinka kauan yhteensä olet ollut työssä valmistumisesi jälkeen?

_____ v _____ kk, josta yliopistollista koulutustasoani vastaavassa työssä _____ v _____ kk

6. Kuinka monen työnantajan palveluksessa olet ollut valmistumisesi jälkeen (mukaan lukien nykyinen työnantajasi)? _____ kpl

7. Kuinka monessa erillisessä työ- tai virkasuhteessa olet ollut valmistumisesi jälkeen (jokainen määräaikainen työ- ja virkasuhde erikseen)? _____ kpl

8. Oletko valmistumisesi jälkeen

a) toiminut yrittäjänä/ammattinharj./freelancerina?

- 1 En
- 2 Kyllä, _____ v _____ kk

b) ollut perhevapaiden vuoksi poissa työelämästä?

- 1 En
- 2 Kyllä, _____ v _____ kk

9. Oletko ollut työttömänä valmistumisesi jälkeen?

19. Miten bruttopalkkasi vastaa mielestäsi hankkimaasi akateemista koulutusta?

- 1 Palkkani on liian pieni koulutukseeni nähden.
- 2 Palkkani on sopuoinnussa koulutukseeni kanssa.
- 3 Palkkani on liian suuri koulutukseeni nähden.

20. Arvioi työtäsi seuraavien väittämien perusteella:

Ympyröi sopivin vaihtoehto:

1 = täysin eri mieltä, 6 = täysin samaa mieltä

Työni on mielenkiintoista.	1	2	3	4	5	6
Työni mahdollistaa uralla etenemisen.	1	2	3	4	5	6
Työni mahdollistaa osaamisen kehittämisen.	1	2	3	4	5	6
Työtehtäväni ovat monipuolisia.	1	2	3	4	5	6
Työni on itsenäistä ja vastuullista.	1	2	3	4	5	6
Työni tarjoaa sopivasti haasteita.	1	2	3	4	5	6
Työni on henkisesti liian kuormittavaa.	1	2	3	4	5	6
Työtä on liikaa.	1	2	3	4	5	6
Työsuhteeni jatkuvuus on epävarmaa.	1	2	3	4	5	6
Pystyn pitämään tasapainossa työn ja muut elämänaalueet.	1	2	3	4	5	6

Vastaa kysymyksiin 21-23, jos olet tällä hetkellä määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa. Muussa tapauksessa siirry suoraan kysymykseen 24.

21. Mikä on tärkein peruste työ- tai virkasuhteesi määräaikaisuuteen? Valitse yksi annetuista vaihtoehdoista.

- 1 Työn luonne (esim. projekti- tai kausiluontoisuus)
- 2 Sijaisuus
- 3 Avoimen viran/toimen hoito
- 4 Tehtävää ei ole haluttu vakinaistaa.
- 5 Työ on määräaikainen omasta aloitteestani.
- 6 En tiedä työni määräaikaisuuden perustetta.
- 7 Muu, mikä?

22. Kuinka pitkäksi ajaksi määräaikainen työ- tai virkasuhteesi on solmittu? ____ v ____ kk

23. Edelsikö nykyistä määräaikaista työ- tai virkasuhteesi määräaikainen työ- tai virkasuhde saman työnantajan palveluksessa?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

TYÖN JA KOULUTUKSEN VASTAAVUUS

24. Oliko ylempi (kandidaateilla alempi) korkeakoulututkinto edellytyksenä nykyiseen työhösi?

- 1 Kyllä
- 2 Ei
- 3 En tiedä

25. Vastaako nykyinen työtehtäväsi vaatimustasoltaan yliopistollista koulutustasi?

- 1 Kokonaan
- 2 Osittain
- 3 Ei lainkaan

26. Vastaako nykyinen työtehtäväsi yliopistollista koulutusalaasi?

- 1 Kokonaan
- 2 Osittain
- 3 Ei lainkaan

27. Mikäli työ ei vastaa koulutustasoasi tai -alaasi kokonaan, mikä on tärkein syy työn vastaanottamiseen? Valitse yksi annetuista vaihtoehtoista.

- 1 En ole saanut koulutustasoani/-alaani vastaavaa työtä.
- 2 Työ on muuten mielenkiintoisempaa.
- 3 Palkka ja/tai työehdot ovat paremmat.
- 4 Muu koulutus on ohjannut minut nykyisiin tehtäviini.
- 5 En ole halunnut toimia koulutustani vastaavissa töissä.
- 6 Muu syy, mikä?

YLIOPISTOKOULUTUKSEN MERKITYS

28. Miten tyytyväinen olet Helsingin yliopistossa annettuun opetustarjontaan?

Ympyröi sopivin vaihtoehto:

1 = erittäin tyytymätön, 6 = erittäin tyytyväinen

1 2 3 4 5 6

29. Mihin olet erityisen tyytyväinen?

30. Mihin olet erityisen tyytymätön?

31. Miten tyytyväinen olet Helsingin yliopistossa suorittamaasi tutkintoon työurasi kannalta?

Ympyröi sopivin vaihtoehto:

1 = erittäin tyytymätön, 6 = erittäin tyytyväinen

1 2 3 4 5 6

Perustelut:

32. Kuinka tärkeitä seuraavat tiedot ja taidot ovat nykyisessä työssäsi? Miten hyvin yliopisto-opiskelu kehitti kyseisiä työelämävalmiuksia? **Jos et ole tällä hetkellä työelämässä, arvioi viimeisimmän työpaikkasi mukaan.**

Ympyröi jokaisesta sopivimmat vaihtoehdot:

Merkitys työssä:

Yliopisto-opiskelu kehitti:

1 = ei lainkaan tärkeä, 6 = erittäin tärkeä 1 = erittäin puutteellisesti, 6 = erinomaisesti

sesti

1	Oman alan teoreettinen osaaminen	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
2	Analyttiset, systemaattisen ajattelun taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
3	Oman alan tehtävien käytännön taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
4	Luovan ajattelun taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
5	Tiedonhankintataidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

6	Oppimiskyky	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
7	Ongelmanratkaisukyky	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
8	Tietotekniikan hallinta	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
9	Viestintätaidot äidinkielellä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
10	Viestintätaidot vieraila kielillä	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
11	Esiintymiskyky	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

12	Ryhmätyötaidot ym. sosiaaliset taidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
13	Joustavuus ja sopeutumiskyky	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
14	Kyky itsenäiseen työskentelyyn	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
15	Projektinhallintataidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
16	Johtamistaidot	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
17	Yritystoiminnan perusteiden tuntemus	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6

Jos sinulla on ollut valmistumisen jälkeen työttömyysjaksoja, mitkä tekijät ovat edistäneet työnsaantiasi?

Kiitos vastauksistasi! Tähän voit halutessasi kirjoittaa lisätietoja. Voit myös kommentoida kyselylomaketta.

Pidä yhteyttä alumni! Helsingin yliopisto kutsuu kaikkia yliopistossa opiskelleita mukaan toimintaansa. Liittymällä maksuttomaan Alumniverkostoon voit ylläpitää yhteyttä opiskeluaikaisiin ystäviisi sekä verkostoitua oman alasi asiantuntijoihin. Samalla pysyt ajan tasalla yliopiston muutoksista, uudesta tutkimuksesta sekä yliopiston tilaisuuksista ja tapahtumista. Voit tarjota myös omaa asiantuntemustasi yliopiston ja opiskelijoiden hyväksi. Lue lisää: www.helsinki.fi/alumni

